БАРЫ ДА УЬЛКЕЛЕНИ ПРОЛЕТАРЛАРЫ, БИРЛЕШИГИЗ!

ЛЕНИН ЁЛУ

1918-нчи йылны апрель айындан башлап чыгъарыла

ХАМИСГЮН 22 ФЕВРАЛЬ 1990

№ 23 (10509)

Багъасы 3 кепек

КПСС-ни ОБКОМУНУ, ДАГЪЫСТАН АССР-ни ОЬР СОВЕТИНИ ВА МИНИСТРЛЕР СОВЕТИНИ ОРГАНЫ

ОРГАН ОБКОМА КПСС, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ ДАГЕСТАНСКОЙ АССР

ЛЕНИНСКИЙ ПУТЬ

СССР-ни Оьр Советинде

19-нчу февральда СССР-ни Оьр Советини Союз Советини ва Миллетлер Советини бирликдеги ябукъ жыйыны болгъан. Шонда Азербайжанда ва Арменияда тувулунгъан гьалны, шолай да гьалны ёрукълашдырывну чараларыны гьакъындагъы масъалагъа къаралгъан.

Арагъа салып ойлашыв узатылажакъ.

(ТАСС).

Директорну баянлыгъы

БАВЮРТНУ БАЙЛЫГЪЫ

Экономикасын камиллешдиривге байлавлу Хасавюрт районда «Къарланюрт» совхозну коллективи янгы къайдаланы асувлу кюйде пайдаландыра. Гьар тюрлю емишлени тюшюмюн артдырызда етишген гьасиллери де шогъар шагьатлыкъ эте.

Артдагъы гюнлерде бизин мухбирибиз, шо совхозну директору Байсолтан Мичигишев булан ёлугъуп, оьтгерилип турагъан ишлерини, къазангъан натижаларыны гьакъында лакъырлашды. Лакъырны къысгъача маънасы муна шулай:

— Йыллыкъ гьасиллеригизни гёзден гечиргенмисиз?

— Узакъ къалмай, шоланы натижалары чыгъарылып битежек. Сонг тындырыкълы гёзден гечирме, кемчиликлени тайдырывгъа бакъдырылгъан чараланы белгилеме хыялыбыз бар.

— Орта гьисапда гьал нечикдир?

— Яман тюгюл. Емиш оьсдюрювде къолланагъан янгы къайдалар бир къадар гьасил бере.

— Не къайдалар?

— Бизин совхозну 826 гектарда бавлары бар. Шоланы 489 гектарын алма, 90 гектарын бахли, 153 гектарын алча, 12 гектарын кюреге тереклер къуршагъан. Къалгъанында яш тереклер ерлешдирилген. Шо бавланы бары да ижара подрядгъа гёчюп ишлейген коллективлеге пайлангъан. Шолай загьмат тёгеген бригадаланы умуми санаву 8-ге етише. Гьар бригада гёнгюллю кюйде ишлемеге къабул адамлардан бирикдирилген. Гьарисини борчлары да, алажакъ гьагъы да белгили. Къысгъача айтгъанда, къазанчы къастына кюрчюлендирилген.

Шо саялы бавчулар, бир-бирине салламай, оьзлени [illegible] мелге къастикъыла. Бираз гёнгюлсюзлюк гёрсетегенлени де тизевлю янашыву булан рутьландырмагъа бажара.

— Тюшюм алыву?

— Янгы алчадан план булангъы 1 миллион 54100 манатны орнуна 1 миллион 674900 манат гелим алындыкъ. Сюйкли емишлерибизни тюшюмю де тергевлю тарта: план булан белгиленген 871 тонналы орнуна 1852 тонна емиш къайтарылды, [illegible]

черчиклери булан байлавлу. Айтагъаным, алма бавубуз лап да чечек ачгъан вакътиде арты-артындан сыгъанакъ гелип, туман болуп, тююр тувуну четимлешдирип къойду. Шону яманындан 168 тоннагъа ювукъ аз тюшюм алдыкъ. Эгер йылыбыз башлангъаан кюйде арив оьтген буса, хыйлы натижалагъа етишмеге гючюбюз чатажакъ эди.

— Дагъы емишлеригиз?

— Тюзю, 55 гектардагъы юзюмлюгюбюзню гьалы да макътардай тюгюл.. Сыдрадагъы борлаланы сийреклиги, адамшавлу тюшюм береген журалар салынмагъаны саялы, бир йыл сама да белгиленген гьасиллеге етишмеге болмайбыз.

— Ижарагъа берсегиз?

— Гьалын осал гёрюп, ижарагъа алагъан гиши де ёкъ. «Сюрюп къояйыкъмы экен», — деп, эсибизге гелип тура.

— Башгъа борла орнатсагъыз.

— Тюшюмлю борла табулса, борла орнатарбыз. табулмаса, алча тереклер саларбыз.

— Кимни бригадасы къолай тюшюм алды?

— Сурпаша Биалиев башчылыкъ этеген 6 номерли бригада. Коллектив 6 [illegible] бавундан план булангъы 40 тонналы орнуна 55,9 тонна тюшюм къайтарды.

Ону алма бавундан къайтарылгъан емиш де, гёз алгъа тутулгъанындан эсе, 109 тоннагъа ювукъ артыкъ. Бу ерде оьзгелеге деуьлгю алмагъа зат бар. Сурпашаны коллективи, тындырыкълы къуллукъ этсе, чакъны нечакъы онгайсыз шартларында да рази къалардай тюшюм къайтармагъа [illegible]

гъанындан эсе артыкъ тюшюм къайтаргъаны учун 687 тонна емиш берилди. Емиш пайын алып болмай къалгъанлагъа, гьар килограммын къыйматлап, 92 минг манат акъча пайланды.

— Ижарачыланы айлыгъы?

— Орта гьисапда гьар ижарачы гетген йыл айына 511 манат къазангъан. Шогъар, ахыргъы гьасиллер чыгъарылып битгенде, къошум гьакълар да къошулажакъ.

— Коллективлеригизни арасында ярыш юрюлеми?

— Юрюле. Тек шо, алдагъысындан эсе, бираз башгъа. Материал кюрчюге салынгъан.

— Демек?

— Йылны ахырында биринчи ерни алгъан коллективге 1000 манат беребиз. Экинчи ерни къазангъан бригада да 500 манат булан къыйматлана.

— Бу йылгъы гьазирлигигиз нечикдир?

— Хыйлы ишлер этилип тура. Тереклени сакъат бутакълары гесиле, сугъарыла, ерли кюйлевючлер себиле.

— Не йимик тюрленивлер этежексиз?

— Къошум гьакъланы алышдырма сюебиз. Тюзю, шоланы алышдыргъанны ишчилер оьзлер арив гёре.

— Нечик?

— Ижарачылагъа биз гьалиге ерли пландан артыкъ алгъан тюшюмюню 50 процентин емишлей бере эдик. Чёплевню, пачалыкъгъа ташшурувну къызгъын вакътисинде шону жыймагъа, сатмагъа къыйын бола. Алывчу табулса, заман табулмай; заман табулса, алывчу табулмай. Бар-гел булан [illegible] бавлардагъы ишлер де бёлюнюп къала. Ишчилер, оьзлеге тиеген емишни барысын да пачалыкъ сатып алагъан багъа булан къыйматлагъ, акъчасын бергенни сюе. Шогъар совхозну дирекциясы да рази.

— Авлакъчылыкъ тармагъыгъыз?

— 85 гектаргъа гюзлюклер чачгъанбыз, 61 гектар-

СССР-ни ОЬР СОВЕТИНИ БИЛДИРИВЮ

Бир-бир къурумлар ва гьаракатлар, шо санавда гьар тюрлю, гьатта къаршы позициялардан таба иш гёрегенлери де, 25-нчи февральда Москвада, Ленинградда, Совет Союзну оьзге шагьарларында демонстрациялар ва митинглер оьтгерме чакъыралар. Кёбюсю совет адамлар массовый митинглеге ва юрюшлеге янгыртыв ва демократия булан гьеч бир аралыгъы ёкъ экстремистлер ва гьатта жинаятчы элементлер къошулмагъа болагъанлыгъыны гьакъында оьзлени рагьатсызланывун билдирелер.

СССР-ни Оьр Совети закон ёрукъну якъламакъ учун бары да герекли чараланы гёрмеге СССР-ни гьукуматын, ерлердеги халкъ депутатланы Советлерин борчлу эте. Митинглер ва демонстрациялар, эгер шолагъа ихтияр берилген ва шоланы оьтгеривню ери мекенли кюйде белгиленген буса, оьтгерилмеге бола. Шоланы бузувланы барысыны да къатты кюйде алды алынмагъа герек.

Янгыртып къурувну ва демократияны законну кёмеги булан инамлы кюйде сакъламa тарыкъ.

СССР-ни ОЬР СОВЕТИ

Совет Союзну Игити лётчик-космонавт ёлдаш А. С. Викторенкону Октябрь Революция орден булан савгъатламакъны гьакъында

СССР-ни ОЬР СОВЕТИНИ ПРЕЗИДИУМУНУ

УКАЗЫ

«Мир» деген орбита илму-ахтарыв комплексде космос учувун уьстюнлю кюйде кютгени ва шонда къоччакълыкъ ва игитлик гёрсетгени учун Совет Союзну Игити лётчик-космонавт ёлдаш **Викторенко** Александр Степановичин **Октябрь Революция** орден булан савгъатламакъ.

СССР-ни Оьр Советини Председатели
М. ГОРБАЧЕВ.

Москва, Кремль, 19 февраль 1990 йыл.

Совет Союзну Игити лётчик-космонавт ёлдаш А. А. Серебровну Октябрь Революция орден булан савгъатламакъны гьакъында

СССР-ни ОЬР СОВЕТИНИ ПРЕЗИДИУМУНУ

УКАЗЫ

«Мир» деген орбита илму-ахтарыв комплексде космос учувун уьстюнлю кюйде кютгени ва шонда къоччакълыкъ ва игитлик гёрсетгени учун Совет Союзну Игити лётчик-космонавт ёлдаш **Серебров** Александр Александровичин **Октябрь Революция** орден булан савгъатламакъ.

СССР-ни Оьр Советини Председатели
М. ГОРБАЧЕВ.

Москва, Кремль, 19 февраль 1990 йыл.

Четим гьал: электрик гючню къытлыгъы

Тутумлу кюйде харжлама герек

Къаравулланагъан кюйде, къышны башында бизин республикада электрик гючню уллу къытлыгъы тувулунду. Шону 18-нчи февральда Магьачкъалада, оьзге шагьарларда яшайгъанлар да эс этди. Кёбюсю яшавлукъ уьйлерде ярыкълар сёндю. Шо электрик гюч етишмейгенликден тюгюл эди, республикабызны ток булан таъмин этеген эки тел багъана ёлну бузулмакълыгъындан эди.

Бизин мухбирибиз «Дагэнерго» производство бирлешивню баш инженери А. А. Онищенко булан ёлукъгъан ва огъар бир нече соравлар берген.

— Александр Андреевич, электрик гюч булангъы масала гьали бизде бек къысгъавуллу. Яда, балики, шолай демек, дурус тюгюлдюр. Къаты чаралар гёрюле чи. Электрик гючсюз нечик бола, чакъда, гёресиз, къагьрулу болуп бара?

— Электрик гючню бизин республика Ставрополь крайдан, Ростов областдан ала. Эки [illegible]

алышдырмакъ учун дагъы да бир жума ярымлагъа ювукъ заман тарыкъ болажакъ. Сюрлюкген ерлер буса тав бойларда ерлешген. Ёллар яман, шо саялы четимликлер де кёп.

— Шолай болгъанда, заманлыкъгъа электрик гючню къытлыгъына чыдамаса, амал ёкъ дейсиз дагъы?

— Гертилей де, гьал бузукъ. Туташ 140—150 миллион киловатт электрик гюч [illegible]

ширеген, акъкъатыкълар чыгъарагъан заводлар токътап къалмакъ бар. Бары да заводлар, фабриклер, электрик гючню лап тюпдеги гесими булан, о заманда да ахшам 9-дан эртен 8 болгъунча къоллaмагъа бола. Юрт ерлерде чи ону булан таъмин этилмейгени муна экинчи гюн.

— Сиз не затны таклиф этесиз дагъы? Тюнегюн, масала, Буйнакскиде котельный токътатылгъан. Тангаласында больница яда шагьарны сув булан таъмин этеген насос станция токъталып къалмагъа ярай?

— Шону алдын алмагъа бола. Бары да предприятиелер бугюн къышлыкъ графикге гёре ишлемеге герек. Гьакъыкъатда буса олар булан гиччи, уллу предприятиелер алда [illegible]

Мен бу ишде низам, ёрукълукъ болдурмакъ учун шагьар исполкомланы, шагьар электросетлени хас адамлары ахшам сагьат 6-дан 9 болгъунча вакътини ичинде диспетчер пунктларда болмагъа герек деп гьисап этемен. Уьзюрюлюк болуп гетсе, бирликдеги чараланы гёрмеге имканлыкъ болмагъа герек. Гьали буса шолай гьакълашывсуз, янгыз токдан магьрюм этилип [illegible] лып тура. Хатабалагь болуп биринчи гюнокъ, арадан дёрт сагьат гетип, биз болма герекли гьалны гьакъында шагьар сетлени диспетчерлерине билдирив этдик. Шо билдиривге гёре, олар бары ерлени бирден тюгюл, къарап, тюрлю-тюрлю объектлени гезиги булан бёлмеге герек эди. Амма шо къуллукълаша янындан тувулгъан [illegible]

гъанда, биз де, олар да гёреген чаралар гьакълашып юрюлмеге герек эди.

— Яхари, шулай вакътиде бизин гючлю гидроэлектростанцияларыбыз бизге кёмек этмеге болмаймы? Чиркей ГЭС-ни гючю къайда? Электрик гючню биз республикагъа тарыкъ чакъыдан да артыкъ болдурабыз, тек оьзюбюзге буса электрик гюч етишмей. Олай нечик бола?

— Гетген йыл яда болгъан къургъакълыкъ бизин оьзенлердеги сувланы хыйлы таркъалтды. Чиркей ГЭС-ни сув жыйылагъан кёлю де сай болду. Закавказьедеги къалмагъалланы вакътисинде бизге о янгъа артыкъ электрик гюч йибермеге тюшдю. Бирдагъы яндан, бизин гючлю гидроэлектростанциябыз суткалы лап кёп электрик гюч харж-

Шолай загъмат тёгеген бригадаланы умуми санаву 8-ге етише. Гьар бригада гёнгюллю кюйде ишлемеге къабул адамлардан бирикдирилген. Гьарисини борчлары да, алажакъ гьигъы да белгили. Къысгъача айтгъанда, къазанчы къастына кюрчюлендирилген.

Шо саялы бавчулар, бир-бирине салламай, оьзлени алдында токътагъан борчланы тындырыкълы этип кютмеге къасткъыла. Бираз тёнгюлсюзлюк гёрсетегенлени де тюзевлю янашыву булан ругьландырмагъа бажара.

— Тюшюм алыву?

— Янгыз алчадан план булангъы 1 миллион 54100 манатны орнуна 1 миллион 674900 манат гелим алынды. Сюекли емишлерибизни тюшюмю де тергевню тарта: план булан белгиленген 671 тонналы ерине 1952 тонна емиш къайтарылды.

Ишлерибизни асувлулугъу гёз алгъа тутулгъан 23,8 процентни орнуна 36 процентге етишген. Шолай гёрмекли гьасилни бизин коллектив бир заманда да къазанмагъан.

— Не йимик четимликлер болду?

— Бары да четимликлерибиз чакъны айры-айры экен», — деп, [illegible] лип тура.

— Башгъа борла орнатсагъыз.

— Тюшюмлю борла табулса, борла орнатарбыз: табулмаса, алча тереклер саларбыз.

— Кимни бригадасы къолай тюшюм алды?

— Сурпаша Биалиев башчылыкъ этеген 6 номерли бригада. Коллектив [illegible] бавундан план булангъы 40 тонналы орнуна 55,9 тонна тюшюм къайтарды.

Ону алма бавундан къайтарылгъан емиш де, гёз алгъа тутулгъанындан эсе, 109 тоннагъа ювукъ артыкъ. Бу ерде оьзгелеге де тыкъ. Бу ерде оьзгелеге де уьлгю алмагъа зат бар. Сурпашаны коллективи, тындырыкълы къуллукъ этсе, чакъны нечакъы онгайсыз шартларында да рази къалардай тюшюм къайтармагъа бажарылагъанны ташдырды.

Ислам Мачишев башчылыкъ этеген ижара бригаданы натижалары да йылдан-йыл артып тербей. Гетген йыл да шо коллектив белгиленген борчларын артыкълыгъы булан кютдю.

Совхозну бавчулукъ тармагъында загьмат тёгеген 180 ижара звенону бары да членлерине гёз алгъа тутул-

— Нечик?

— Ижарачылагъа биз гьалиге ерли пландан артыкъ алгъан тюшюмюню 50 процентин емишлей бере эдик. Чёплевню, пачалыкъгъа тапшурувну къызгъын вакътисинде шону жыймагъа, сатмагъа къыйын бола. Алывчу табулса, заман табулмай; заман табулса, алывчу табулмай. Бар-гел булан доланып, бавлардагъы ишлер де бёлюнюп къала. Ишчилер, оьзлеге тиеген емишни барысын да пачалыкъ сатып алагъан багьа булан къыйматлап, акъчасын бергенни сюе. Шогъар совхозну дирекциясы да рази.

— Авлакъчылыкъ тармагъыгъыз?

— 85 гектаргъа гюзлюклер чачгъанбыз, 61 гектарда да люцернабыз бар.

— Язлыкъларыгъыз?

— Айтардай зат ёкъ. Бу йыл 50 гектарда гьабижай оьсдюрмеге токъташгъанбыз. Буса да бизин аслу байлыгъыбыз — бавлар. Бары да чаралар булан бавчулукъну камиллешдирмеге хыялыбыз бар.

Б. ГЬАЖИМУРАДОВ.

[illegible] лар сёндю. Шо электрик гюч етишмейгенликден тюгюл эди, республикабызны ток булан таъмин этеген эки тел багъана ёлну бузулмакълыгъындан эди.

Бизин мухбирибиз «Дагэнерго» производство бирлешивню баш инженери А. А. Онищенко булан ёлукъгъан ва огъар бир нече соравлар берген.

— Александр Андреевич, электрик гюч булангъы масъала гьали бизде бек къыставуллу. Яда, балики, шолай демек, дурус тюгюлдюр. Къатты чаралар гёрюле чи. Электрик гючсюз нечик бола, чакъ да, гёресиз, къагьрулу болуп бара?

— Электрик гючню бизин республика Ставрополь крайдан, Ростов областдан ала. Эки оьр гючю булангъы ток юрюйген тел багъаналаны ёлу бузулгъан. Шоланы бирисин гьали ярашдырып битмеге герек. Экинчисини масъаласы бира биразчетим. Шо гьал, ер сюрлюгюп, 900 метр мезгилдеги тел багъаналар авгъанлыкъдан тувулунгъан. Шоланы тургъузмакъ, оьзгелери булан алышдырмакъ учун дагъы да бир жума ярымлагъа ювукъ заман тарыкъ болажакъ. Сюрлюкген ерлер буса тав бойларда ерлешген. Ёллар яман, шо саялы четимликлер де кёп.

— Шолай болгъанда, заманлыкъгъа электрик гючню къытлыгъына чыдамаса, амал ёкъ дейсиз дагъы?

— Гертилей де, гьал бузукъ. Туташ 140—150 миллион киловатт электрик гюч етишмей. Мунда сёйлешилген, гьакълашгъан чаралар гёрмеге герек. Айтагъаным, электрик гюч кемиме, аз болма башлагъанда, счётчиклер оьзлюгюнден токну айырма башлай. Шо себепден уллу предприятиелени алмагъанда да, котельныйлер, больницалар, аш би[...] водлар, фабриклер, электрик гючню лап тюпдеги гесими булан, о заманда да ахшам 9-дан эртен 8 болгъунча къоллама гъа бола. Юрт ерлерде чи ону булан таъмин этилмейгени муна экинчи гюн.

— Сиз не затны таклиф этесиз дагъы? Тюнегюн, масала, Буйнакскиде котельный токътатылгъан. Тангаласында больница яда шагьарны сув булан таъмин этеген насос станция токъталып къалмагъа ярай?

— Шону алдын алмагъа бола. Бары да предприятиелер бугюн къышлыкъ графикге гёре ишлемеге герек. Гьакъыкъатда буса онлар булан гиччи, уллу предприятиелер алдагъы, язлыкъ режимде ишлейлер. Сонг да, больницалар, котельныйлер арасын бёлмейген гьалда электрик гюч булан таъмин этилип турсун учун, шагьарланы электросетлери токну къоллайгъан къайдаларыны схемаларын тизмеге гереклер.

[illegible] исполкомланы, шагьар электросетлени хас адамлары ахшам сагьат 6-дан 9 болгъунча вакътини ичинде диспетчер пунктларда болмагъа герек деп гьисап этемен. Уьзюрюлюк болуп гетсе, бирликдеги чараланы гёрмеге имканлыкъ болмагъа герек. Гьали буса шолай гьакълашмасдан, янгы [illegible] токдан магьрюм этилив узатылып тура. Хатабалагь болуп биринчи гюнокъ, арадан дёрт сагьат гетип, биз болма герекли гьалны гьакъында шагьар сетлени диспетчерлерине билдирив этдик. Шо билдиривге гёре, олар бары ерлени бирден тюгюл, къарап, тюрлю-тюрлю объектлени гезиги булан бёлмеге герек эди. Амма шо къуллукъланы янындан тувулунгъан гьалгъа къулакъасыв болмады. Шо саялы бизге, оьзюбюзге савлай районланы, кварталланы электрик гючден «къыркъмагъа» тюшдю. Ток теллени «анабашыны» ачгъычы бизин къолубузда, гьар объектники буса шагьар сетлени къолунда. Шолай бол[...] мете герек эди.

— Яхари, шулай вакътида бизин гючлю гидроэлектростанцияларыбыз бизге кёмек этмеге болмаймы? Чиркей ГЭС-ни гючю къайда? Электрик гючню биз республикагъа тарыкъ чакъыдан да артыкъ [illegible] быз, тек [illegible] чии бола?

— Гетген йыл язда болгъан къургъакълыкъ бизин оьзенлердеги сувланы хыйлы таркъалтды. Чиркей ГЭС-ни сув жыйылагъан кёлю де сай болду. Закавказьедеги къалмагъалланы вакътисинде бизге о янгъа артыкъ электрик гюч йибермеге тюшдю. Бирдагъы яндан, бизин гючлю гидроэлектростанциябыз сутканы лап кёп электрик гюч харжлайгъан сагьатларында тюгюл, толу гючю булан ишлемей. Къалгъан вакътиде бизин республика электрик гючню Темиркъазыкъ Кавказ системадан таба ала ва ону биз бек тутумлу кюйде харжламагъа герекбиз.

Гьар ерден

Яхшы хыял гёз алгъа тутулгъан

Къызылюрт районда У. Буйнакскийни атындагъы совхоз аслу гьалда овощчулукъ, бавчулукъ ва гьайванчылыкъ булан машгъул болагъан хозяйстволардан бириси. Артдагъы йылланы ичинде гьайванчылыкъ тармакъдагъы ишлер осаллашгъан. Фермадагъы сыйырланы авадан кёпяны бруцеллёздан авруп, эт комбинатгъа тапшурма тюшген. Совхозну дирекциясы фермадагъы сыйырланы санавун артдырмакъ муратда хоншу хозяйстволардан жынслы хонажинлер алып оьсдюрме башлагъанлы эки-уьч йыл бола. Озокъда, совхоз булай шартларда пачалыкъгъа гьайванчылыкъ продукталар сатывну планларын толу кюйде толтурмагъа болмагъаны белгили. Масала, гетген йыл пачалыкъгъа сют сатывну планы 60 процентден артыкъ толмагъан.

Хозяйствону гьайванчылыкъ тармагъындагъы бузукъ гьалгъа янгыз сыйырланы авругъанлыгъын себеп этип къойсакъ, озокъда, дурус болмас. Гьайванлагъа тийишли даражада къуллугъу етишдирилген эди буса, олагъа аврув да къабунмас эди. Фермада тазалыкъгъа бек осал тергев берилген, сыйырлагъа тийишли даражада къуллукъ этилмеген. Совхозну дирекциясыны ва партия комитетни бирлешген жыйынында гьайванчылыкъ тармакъдагъы ишлени яхшылашдырмакъны ва йиберилген кемчиликлени алдын алмакъны гьакъындагъы масъала арагъа салынып ойлашыла, тувар фермада загьматны алдынлы къайдаларын къурувгъа айрыча тергев бериле.

— Гьайванчылыкъ продукталаны белгили кюйде артдырмакъ учун бизин хозяйствода да имканлыкълар ёкъ тюгюл, — дей парткомну секретары Янбек Атаев бизин булангъы лакъырлашывунда. — Тюзюн айтма герек, гьалиге ерли бар имканлыкълар толу кюйде пайдаландырылмагъан. Шо гьакъда жыйында ачыкъ фактлар булан эсгерилди. Гьайванчылыкъ тармакъны чалт оьсдюрмек ва беклешдирмек муратда мекенли чаралар белгиленди.

Шо жыйындан сонг совхозну дирекциясы яш гьайванланы оьсдюреген ва семиртеген агьлю ижара звено къурмакъны Магьаммат Агъаевге таклиф эте.

— Мен ижара звено къурмагъа разимен, бир алдын атам ва инилерим булан ойлашмагъа сюемен, — дей М. Агъаев.

Инилери де бар ерде Магьаммат атасы Багьавутдинге: «Совхозну дирекциясы яш гьайванланы оьсдюреген ижара звено къурмакъны таклиф эте, сиз нечик гёресиз?» — деп сорай.

— Сен чи механизаторсан, инилеринг де шо касбуну башын тутгъан, энниден сонг гьайванчылыкъ булан машгъул болма сюемисиз? — дей атасы.

— Гьалиги девюрде юрт хозяйствону бир тармагъы да механизаторларсыз юрюлмей, гьайванчылыкъда да механизаторлар аслу ерни тута, — дей уланы.

— Къарайман, инилеринг де сени янынгны тутагъангъа ошай, кёп уллу жаваплы ишни бойнунга аласан, алгъанынг йимик, намуслу кюйде кютме де гереклсен, мен де бош турмасман, къолумдан гелеген кёмегимни этермен, — дей тамаза Бадрутдин.

Адамланы хасиятлары тюрлю-тюрлю бола. Бирлери сёзю булан, башгъалары иши булан танылла. Иши де, сёзю де илиякълы адам буса халкъны арасында айрыча абур къазана. Шолай адамланы гьар басгъан абаты, гьар сёзю иш булан, загьмат булан байлавлу. Тамаза Бадрутдин де уланларын загьматны сюювню ругьунда тарбиялагъан. Магьаммат инилери Магьамматарип ва Али булан ижара звено къуруп ишлейгенли йылдан бираз къолай бола. Башлапгъы вакътилерде олар 120 танагъа къуллукъ этген. Алдын совхоз пачалыкъгъа этни гьисабына тапшурагъан гьар гьайванны авурлугъу 300 — 310 килограммдан артмай болгъан буса, ижара звено оьсдюрген гьар тананы авурлугъу 350 — 360 килограмм гелген.

— Бу башлапгъы натижалар, — дей М. Агъаев. — Гьали биз 400 тананы оьсдюрюп турабыз, оланы гьарисини авурлугъун 450 килограммгъа етишдирме хыялыбыз бар.

Гьайванлагъа къуллукъ этивню илмугъа ва алдынлы сынавгъа кюрчюленген пайдалы къайдаларын къолламай туруп, шолай гёрмекли натижалагъа етишмеге бажарылмайгъаны белгили. Къышлав къурумлу кюйде юрюле. Гьар тюрлю югъунчлу емлер булан таманлыкъ этеген къадарда таъмин болгъан. Гьайванлагъа къуллукъ этивню бары да талапларын ерине етишдирип кютмек учун бина тарлыкъ эте болгъан. Агьлю ижара звенону коллективи оьзлени гючю ва харжы булан янгы бина къургъан. Озокъда, совхозну дирекциясы янгы бинаны къурувда тёгюлген загьматны ва этилген харжны тийишли оьлчевде тёлер. Бу ерде янгы бина ижарачыланы сиптечилиги булан ишленгенлик макътавгъа лайыкълы, гёз алгъа тутгъан борчун уьстюнлюк булан кютмек учун къайратлы кюйде загьмат тёгегенин исбатлай.

Ижарачылар — уьч де агъа-ини механизаторлар. Олар оьзлени аслу ишине пуршавлукъ этилмеген кюйде гьайванлагъа таманлыкъ этеген къадарда ем гьазирлемеге де бола. Гьайванланы сакъламакъ учун ишленген янгы бинаны ичи эркин. Эгер совхозну дирекциясы рази буса, звенону коллективи савун гьайванлар да сакълама сюе.

Магьаммат Агъаев башчылыкъ этеген агьлю ижара звенону ишлери гьар заман бир йимик яхшы болуп да турмагъан. Олагъа четимликлер де ёлукъгъан, буса да ругьдан тюшмеген, къыйынлыкълардан тартынмагъан. Оьзлеге тапшурулгъан гьар-бир къуллукъну жаваплылыгъын, алда токътагъан борчланы агьамиятлылыгъын англап, оланы яшавгъа чыгъармакъ учун звенону членлери бар гючюн ва гьюнерин салып чалыша.

А. САЛАМОВ.

АЛДЫНЛЫ БРИГАДА

Ленин районда «Гьели» совхозну Умалат Алибеков башчылыкъ этеген авлакъчылыкъ-трактор бригадасыны гьасиллери айрыча тергевню тарта. Гетген йыл, онгайсыз гелгенине де къарамайлы, шо бригада ашлыкъларындан мол тюшюм къайтармагъа болгъан. Демек, план булан токъташдырылгъан 18 центнерни ерине гьар гектардан 21 центнер ашлыкъ алгъан.

Шондан къайры да жамият гьайванлар учун 2161 тонна оьр сан якълы силос ва хыйлы сенаж топлагъан. Натижада бригаданы коллективи гёз алгъа тутулгъанындан эсе хыйлы артыкъ гелим алгъан.

Бу йыл бригаданы членлери ижарагъа гёчген, 1272 гектарда гюзлюклер оьсдюре. Шоланы 353 гектары арпа, 514 гектары будай. Гьали ашлыкълагъа тындырыкълы кюйде къуллукъ этиле. Хыйлы гюзлюклер сугъарылып да битген.

Авлакъ ишлерде механизаторлардан А. Пайзуллаев, И. Атлиев, И. Гьюсейнов, Б. Вагьитов, сувчулардан Н. Алхасов, Н. Къойчуев, С. Умаров ёлдашлар айрыча гьаракатчылыкъ гёрсете.

Коллектив гюзлюклерини гьар гектарындан орта гьисапда 25 центнерден кем болмайгъан кюйде тюшюм алмагъа токъташгъан.

И. РАГЬИМОВА.

КЪОЛ ЯЛГЪАЙ

Хасавюрт районну загьматчыларыны арасында, «Хасавюрт» совхозда шофёр касбуну юрютеген Абдулхан Моллакъаевни танымайгъанлар кёп аз болур. Ол ишге, гьакъ юрекден берилип, 1-нчи класслы специалистге ерли оьсгени кёп затны гьакъында айта. Арадан оьтген 20 йылны ичинде Абдулхан хозяйствону ёлбашчыларыны, коллективни ягъындан бир де айып алмагъан. Оьзюне бегетилген машин булан иш кютюп, заманны гьар минутундан асувлу пайдаланып, оьзюне берилген тапшурувланы даим артыкъ этип толтура. Шо да ону атын макътавгъа лайыкълы эте.

Уьлгюлю шофёрну борчларына бажарывлу янашагъаны тергевсюз къалмай. Бир нече керенлер гьюрметлев грамоталар булан савгъатлангъан, баракаллалар билдирилген.

Бугюнлерде де коммунист загьматны ударниги оьзю гьайдайгъан «ГАЗ—52» маркалы автомашин булан эринмей, талмай жаваплы авлакъ ишлерде, юрт къурулушларда актив кюйдеги ортакъчылыкъ эте. Абурлу шофёрну гюн сайын янгы оьрлюклеге талпынагъаны сюювдюре.

Н. САЛИМУРЗАЕВ.

Дагъыстан АССР-ни халкъ депутатлары этип халкъны лайыкълы вакиллерин сайлайыкъ

ДАГЪЫСТАН АССР-ни ХАЛКЪ ДЕПУТАТЛЫГЪЫНА ЯЗЫЛГЪАН КАНДИДАТЛАР

«Дагъыстан АССР-ни халкъ депутатларын сайлавланы гьакъында» Дагъыстан АССР-ни Законуну 33-нчю статьясына къыйышывлу болуп, ДАССР-ни халкъ депутатлыгъына кандидатлар этилип сайлав округлагъа гёре язылгъан:

БУЙНАКСК ШАГЬАР

42 номерли Октябрь сайлав округ

Азнауров Магьамматрасул Абсаматович, 1917-нчи йыл тувгъан, къумукъ, КПСС-ни члени, пенсионер.

Дайитбеков Магьамматхан Дайитбекович, 1946-нчы йыл тувгъан, аварлы, КПСС-ни члени, Буйнакск ЦРБ-ни хирургия бёлюгюню заведующийи.

Жаммавов Магьамматрасул Жаммавович, 1954-нчю йыл тувгъан, къумукъ, КПСС-ни члени, Буйнакскидеги дёгерчиклер яращдырагъан заводну баш инженери.

43 номерли Совет сайлав округ

Салаватов Ата Абдулгьамитович, 1955-нчи йыл тувгъан, къумукъ, КПСС-ни члени, Буйнакск агрегат заводну 25 номерли цехини бюросуну начальниги.

44 номерли Ленин сайлав округ

Муртазалиев Салигь Магьамматович, 1925-нчи йыл тувгъан, аварлы, КПСС-ни члени, айыкълыкъ учун ябушувну Битюнсоюз гёнгюллю жамиятыны Буйнакск шагьар советини жаваплы секретары.

Шагьбанов Местерлю Магьамматович, 1950-нчи йыл тувгъан, къумукъ, КПСС-ни члени, КПСС-ни Буйнакск шагьар комитетини биринчи секретары.

45 номерли Киров сайлав округ

Столяр Николай Григорьевич, 1945-нчи йыл тувгъан, украиналы, КПСС-ни члени, 29964 номерли аскер бёлюкню командири.

Болатов Гьасан Гьажиевич, 1953-нчю йыл тувгъан, даргили, КПСС-ни члени, Буйнакск шагьар исполкому председателини заместители.

Ханмурзаев Магьаммат Жамалутдинович, 1953-нчю йыл тувгъан, къумукъ, партияда тюгюл, Буйнакскидеги 1435 номерли автоколонналы юристи.

46 номерли Дахадаев

заводну профкомуну председатели.

82 номерли Ленин сайлав округ

Атабиев Бозигит Мутушевич, 1943-нчю йыл тувгъан, къумукъ, КПСС-ни члени, КПСС-ни Хасавюрт шагьар комитетини биринчи секретары.

83 номерли Батырмурзаев сайлав округ

Гьажиев Шапиюлла Зиявович, 1942-нчи йыл тувгъан, къумукъ, КПСС-ни члени, медицина илмуланы кандидаты, Хасавюрт ЦРБ-ни хирургия бёлюгюню заведующийи.

Мусаев Алхаммат Сайпуллаевич, 1958-нчи йыл тувгъан, къумукъ, партияда тюгюл, Хасавюртда 2 номерли ПМК-ны таш устасы.

84 номерли Орджоникидзе сайлав округ

Батырбиев Тажутдин Батырбиевич, 1951-нчи йыл тувгъан, къумукъ, КПСС-ни члени, Хасавюрт райисполкомну председатели.

85 номерли Октябрь сайлав округ

Расулов Магьаммат Идрисович, 1940-нчы йыл тувгъан, аварлы, КПСС-ни члени, Хасавюрт ЦРБ-ни яшланы хирургия бёлюгюню заведующийи.

Исмайылов Халимбек Батырханович, 1940-нчы йыл тувгъан, аварлы, КПСС-ни члени, Хасавюрт шагьарда кожвенстационарны заведующийи.

86 номерли Пролетар сайлав округ

Мирзаева Патимат Магьамматовна, 1959-нчи йыл тувгъан, аварлы, партияда тюгюл, Хасавюрт керпич заводну ишчи къатыны.

Мусаев Сайпутдин Мусалович, 1937-нчи йыл тувгъан, аварлы, КПСС-ни члени, Хасавюртда Темиркъазыкъ электросетлени директору.

Нурутдинова Зарият Абдулбасировна, 1964-нчю йыл тувгъан, аварлы, ВЛКСМ-ни члени, Хасавюртдагъы тигив фабрикни тигивчюсю.

87 номерли Нурадилов сайлав округ

Сейипов Мовлади Зиявди-

кандидаты, Буйнакск районда «Марковский» совхозну баш зоотехниги.

110 номерли Къарамахи сайлав округ

Жагьбарова Аминат Запировна, 1963-нчю йыл тувгъан, даргили, ВЛКСМ-ни члени, Буйнакск районда Комсомолну атындагъы колхозну савунчусу.

Магьамматов Агьмат Багьавович, 1955-нчи йыл тувгъан, даргили, партияда тюгюл, Къарамахиде «Сатурн» кооперативни бухгалтери.

Нурмагьамматов Запир Нурмагьамматович, 1936-нчы йыл тувгъан, даргили, КПСС-ни члени, Буйнакск райисполкомуну АПК-сыны управлениесини начальнигини заместители.

Салигьов Юсуп Мегьтиевич, 1947-нчи йыл тувгъан, даргили, КПСС-ни члени, Буйнакск районда К. Марксны атындагъы колхозну председатели.

111 номерли Кафиркъумукъ сайлав округ

Алиев Жамалутдин Рамазанович, 1931-нчи йыл тувгъан, аварлы, КПСС-ни члени, Табиатны сакълавну началыкъ комитетини председатели.

112 номерли Тёбенжюнгютей сайлав округ

Шихсайитов Хизири Исаевич, 1947-нчи йыл тувгъан, къумукъ, КПСС-ни члени, КПСС-ни Буйнакск райкомуну биринчи секретары.

113 номерли Тёбенкъазаныш сайлав округ

Гьамитов Анвар Гьамитович, 1924-нчю йыл тувгъан, къумукъ, КПСС-ни члени, пенсионер.

Инигов Шарабутдин Абушайитович, 1940-нчы йыл тувгъан, къумукъ, КПСС-ни члени, КПСС-ни Дагъыстан обкомуну биринчи секретарыны кёмекчиси.

Дайитов Дайит Арсланбекобекович, 1925-нчи йыл тувгъан, къумукъ, КПСС-ни члени, Дагоблсовпрофну профсоюз курсларыны директору.

114-нчю Эрпели сайлав округ

Гьюсейнов Абдурагьим Абзагьирович, 1943-нчю йыл тувгъан, къумукъ, КПСС-ни члени, КПСС-ни Дагъыстан обкомуну секретары.

ДАССР-ни прокуроруну старший кёмекчиси.

КЪЫЗЫЛЮРТ РАЙОН

143 номерли Янгычиркей сайлав округ

Дадаев Магьаммат Гьамзатович, 1950-нчи йыл тувгъан, аварлы, КПСС-ни члени, Къызылюрт районда «Совет Армия» деген совхозну директору.

144 номерли Комсомол сайлав округ

Гьажаматов Арсланали Багьавутдинович, 1936-нчы йыл тувгъан, къумукъ, КПСС-ни члени, Къызылюрт коопзаготпромну заготовители.

Магьамматов Айгун Халитович, 1937-нчи йыл тувгъан, къазикъумукълу, КПСС-ни члени, КПСС-ни Дагъыстан обкомуну аграрный бёлюгюню заведующийи.

145 номерли Зубутлу-Миятлы сайлав округ

Сапаров Сагьрутдин Юсупович, 1939-нчу йыл тувгъан, аварлы, КПСС-ни члени, Дагъыстан медицина институтну профессору.

Малагьюсейнов Магьамматхан Малагьюсейнович, 1924-нчю йыл тувгъан, аварлы, КПСС-ни члени, «Дагобувьбыт» бирлешивню генеральный директору.

Тимигишиев Магьаммат Расулович, 1939-нчу йыл тувгъан, аварлы, КПСС-ни члени, КПСС-ни Гумбет райкомуну биринчи секретары.

Гьажимагьамматов Салман Таймасханович, 1936-нчы йыл тувгъан, аварлы, КПСС-ни члени, ДАССР-ни прокурору.

146 номерли Нечаевка сайлав округ

Таймазов Магьаммат Таймазович, 1948-нчи йыл тувгъан, аварлы, КПСС-ни члени, юрт хозяйство илмуланы кандидаты, Къызылюрт районда «Солтанянгыюрт» совхозну директору.

Телекъаев Вахан Гьажиевич, 1943-нчю йыл тувгъан, къумукъ, КПСС-ни члени, Къызылюрт районда У. Буйнакскийни атындагъы совхозну механизатору.

147 номерли Чонтавул сайлав округ

Гьамитов Муртазали Магьамматович, 1930-нчу йыл тувгъан, даргили, КПСС-ни члени, «Дагконсервпром» бирле-

ХАСАВЮРТ РАЙОН

204 номерли Яхсай сайлав округ

Идрисов Арсланали Идрисович, 1926-нчы йыл тувгъан, къумукъ, КПСС-ни члени, Хасавюрт районда «Правда» колхозну баш агроному.

Порсукъов Абакар Арсланалиевич, 1936-нчы йыл тувгъан, къумукъ, КПСС-ни члени, Хасавюрт районда «Правда» колхозну председатели.

205 номерли Эндирей сайлав округ

Абидинов Алидхан Минатуллаевич, 1950-нчи йыл тувгъан, къумукъ, КПСС-ни члени, Магьачкъалада «Кавказгазспецстрой» деген республика къурулуш - къурашдырыв трестни управляющийини заместители.

Тотурбиев Тотурбий Жакъаевич, къумукъ, 1938-нчи йыл тувгъан, КПСС-ни члени, Магьачкъалада Дагестанводстройну начальниги.

206 номерли Покровское сайлав округ

Чергизбиев Имампаша Абдулсалимович, 1936-нчы йыл тувгъан, мычыгъышлы, КПСС-ни члени, Хасавюрт районда Кировну атындагъы ОПХ-ны директору.

Шапиев Хали Тасуевич, 1941-нчи йыл тувгъан, мычыгъышлы, КПСС-ни члени, Хасавюрт районда М. Горькийни атындагъы колхозну баш агроному.

207 номерли Ботаюрт сайлав округ

Арабиев Илмутдин Сиражович, 1935-нчи йыл тувгъан, къумукъ, КПСС-ни члени, Хасавюрт районда «Акъташ» къуш фабрикни директору.

Бексолтанов Абдурагьим Абдулзагьирович, 1944-нчю йыл тувгъан, къумукъ, КПСС-ни члени, Хасавюрт райисполкому АПК-сыны управлениесини начальниги.

208 номерли Кёстек сайлав округ

Абунов Алевдин Ибрагьимович, 1945-нчи йыл тувгъан, къумукъ, КПСС-ни члени, КПСС-ни Хасавюрт райкомуну биринчи секретары.

209 номерли Къуруш сайлав округ

Балатов Гьасен Агьматханович, 1937-нчи йыл тувгъан

ДАИМ АДАМЛАР БУЛАН

— Юрт ва район Советге депутатлыкъгъа кандидатланы сайлайгъанда, алда йимик, кабинетде олтуруп, шу савунчу гетген йыл кёп сют савгъан, ону гёрсетме герек, не де палан механизатор, не тапшурсанг да, не иш берсенг де, бир сёзсюз кюте, сабур-саламат, айтгъанны этеген адам, сонг да юрт школаны директорун сайламай нечик бола, о чу — директор деп, ерли ёлбашчылар сёйлешип, алданокъ бёлажакъ депутатланы списогун этип, сонг буса гёземеликге юртну халкъын жыйып, парторг, не де юрт Советни исполкому председатели списокну охуп къоя эди буса, гьали, янгыртып къурувну, демократияны, ачыкълыкъны девюрюнде сайлавланы алдагъы къалипде оьтгермеге бажарылмай, — дей, бизин булан лакъыр эте туруп, Хасавюрт районну Хамавюртундагъы «Ватан» деген совхозну партия къурумуну секретары Агьмат Къойсолтанов. — Бу йыл юрт ва район Советлеге депутатлыкъгъа кандидатланы гёрсетегенде, юртну халкъы жамиятны умуми жыйынында гьар кандидатны атын айрыча оьзлер айтдылар. Бир-бир округларда альтернативалар да гёрсетилди.

Хамавюртдагъы юрт китапхананы заведующийи Гьава Багъалаеваны юртлулар жамиятны умуми жыйынындан район Советге депутатлыкъгъа кандидат этип, бир тавушдан гёрсетгенлер.

Гьава кёпню гёрген, кёпню сезген. Оьзге мычыгъышлар йимик, 1944-нчю йылда Гьаваны ата-анасын да, ата-бабаларыны яшап тургъан ерлеринден хозгъап, Къыргъыз ССР-ни Узген юртуна сюргюнге йиберген. 60-нчы йылланы башында Гьаваланы агълюсю, алда яшагъан ерлерине къайта ва Хамавюртда ожакъ тигип, яшап къала. Шо гюнбугюн Гьава къумукъ яшлар булан къурдашлыкъ тута, олар булан ойнай, олар булан бирге школада охуй. Гьава оьзюню къысматын хамавюртлу къумукъ улан Ломали булан даимге байлай. Къумукъ ва мычыгъыш тиллер бу агълюде бир тенг кюйде къоллана.

—Эгер де район Советге депутат этип сайласа, депутат гьисапда не ёрукъда ишлежексен, не йимик масъалалагъа къаражакъсан? — деп сорайман мен Гьавагъа.

— Инг башлап миллетлени арасындагъы дослукъну беклешдирмеге, бизин юртда яшайгъан къумукъланы да, мычыгъышланы да къардашлыкъ, ювукълугъу уьзюлмесин учун гючюм чатагъан бары затны этежекмен. Биз къыз берип де, къыз алып да къошулгъан быз. Шо байлавлукълар дагъыдан-дагъы теренлешсин учун бугюн милли масъалагъа айрыча янашыв, тюз къарав герек, — деди Гьава Багъалаева. — Озокъда, культура къуллукъчу гьисапда, юртлуланы культура талапларын кютювдеги бугюнге ерли йиберилген кемчиликлени тюзелтмеге, юрт культура къаланы ишин жанландырмагъа, къаланы бинасына уллу ремонт этдирмеге гьаракат этежекмен. Муна, оьзюгюз де гёрюп турасыз, нечик шартларда ишлемеге тюше. Китапханада ишлейген он йылны ичинде шу бинаны исси болуп гёрмегенбиз. Шулай шартларда сен нечакъы гьаракат этсенг де, не иш торайтмагъа болажакъсан. Гьона, гёремисиз, тама-тама туруп, китапхананы къалкъысы оюлуп къалмагъа тура, — деп, ол китап тахчаланы устюндеги сылаву тюшген ерни гёрсетди. Озокъда, он йылланы узагъында бина яращдырылмай, къаравсуз къалып турса, не де болмаймы?!

Китапхананы охув залында столну устюнде янгы гелген газетлер ва журналлар арив кюйде бир-бирине тигилип, тизилип салынгъан. Тахчалардагъы китаплар, гьар тюрлю тармакълагъа гёре пайланып, тизилген. Дагъыстан, рус ва къумукъ адабиятны асарлары буса айры-айры тахчалагъа бёлюнген. Мунда гьайлы, оьз ишине намусу булан янашагъан адам ишлейгени китапхананы ичиндеги низамгъа къарагъандокъ да гёрюнюп тура. Тек нетерсен, Гьава булан китапханада лакъыр этген бир сагъатны узагъында, санларыбызны сувукъ къысып, тишибиз-тишибизге тиймейген кюйде уьшюп чыкъдыкъ.

— Менден алда мунда ишлеген ёлдашым да сувукъдан тюрлю-тюрлю хронический аврувлар къабунуп гетди. Мен де савлугъуму буза тураман, — дей Гьава. — Къышда сувукълукъдан китапхананы гененип ачмагъа, бир тюрлю ишлени этмеге болмайбыз. Язда буса, бары халкъ авлакъ ишге байланып, китапханагъа бир айланып да гирмейлер. Бизин ишибиз адамлар булан. Охувчулар гелмесе, ким булан ишлежекбиз? Сайлавланы алдынагъы программама да инг башлап юртлуланы культура талапларын, культура даражасын сан янлы кютювню масъаласын салгъанман.

Хамавюртлулар Гьава халкъ булан къыйышып-гелишип болагъан, оьзюню оюн, пикрусун айтып, якълап, тарыкъ болса, яшавгъа да чыгъарма бажарагъан адам гьисапда таныйлар.

— Къыйынлыбызны-тынчлыбызны айтма болагъан, таза хасиятлы, не ишни тапшурсанг да, ахырына чыгъагъан Гьава йимик адам район Советге депутат болуп сайланганны сюе эдик, — дей «Ватан» совхозну профсоюз къурумуну председатели Абдуллатип Татаев.

Гьава, юрт китапханада ишлей туруп, Магьачкъаладагъы культура - ярыкъландырыв училищени библиотекарлар гьазирлейген бёлюгюн битдирген.

Эки тюрлю миллетни вакиллери яшайгъан Хамавюртда юрт загьматчыланы культура талапларын кютмек учун, къажы-жаны булан дегенлей, гьаракат этип чалышагъан Гьава Багъалаевагъа юртлулары сайлавланы гюнюнде оьзлени тавушларын бир гёнгюлден бережекге герти кюйде инанмагъа сюесен.

Ж. ЗАКАВОВ.

«АСЛУ ИШИМНИ КЪОЙСАМ ДА ЯРАЙ»

Бизин мухбирибиз 15 номерли Комсомол сайлав округдан ДАССР-ге халкъ депутатгъа кандидат Иззат Минкайылович Алиев

тиден де арек ва эришивлюклер тувдурагъан хабарлар яйылма башлай.

— Бугюн халкъ депутатлагъа бары да кандидатланы платформаларында бир-бирине ошайгъан ерлери бар. Сизин платформагъызда башгъа кандидатлар гьали де тийишли тергев бермей турагъан, тек агьамиятлы пикрулар бармы?

...гьамматович, 1950-нчи йыл тувгъан, къумукъ, КПСС-ни члени, КПСС-ни Буйнакск шагьар комитетини биринчи секретары.

45 номерли Киров сайлав округ

Столяр Николай Григорьевич, 1945-нчи йыл тувгъан, украиналы, КПСС-ни члени, 29964 номерли асгер бёлюк командири.

Болатов Гьасан Гьажиевич, 1953-нчю йыл тувгъан, даргили, КПСС-ни члени, Буйнакск шагьар исполкомну председателини заместители.

Ханмурзаев Магьаммат Жамалутдинович, 1953-нчю йыл тувгъан, къумукъ, партияда тюгюл, Буйнакскидеги 1435 номерли автоколоннаны юристи.

46 номерли Дахадаев сайлав округ

Шамсутдинова Изагьа Магьамматбековна, 1957-нчи йыл тувгъан, аварлы, партияда тюгюл, Буйнакскидеги консерво заводну ишчи къатыны.

Юсупова Пазилат Магьамматовна, 1964-нчю йыл тувгъан, аварлы, партияда тюгюл, Буйнакск тигив фабрикни тигивчюсю - мотористкасы.

Якъубов Муртазали Гьажиявович, 1950-нчи йыл тувгъан, аварлы, партияда тюгюл, Буйнакск шагьар межитни имамы.

47 номерли Буйнакск сайлав округ

Алигишиев Абдурагьман Абдурагьманович, 1942-нчи йыл тувгъан, къумукъ, КПСС-ни члени, КПСС-ни Дагъыстан обкомуну ишлерини управлюшийи.

Албёрюев Насрулла Хайрулаевич, 1956-нчы йыл тувгъан, къумукъ, партияда тюгюл, Буйнакск медучилищени фельдшер бёлюгюню заведуюший.

ХАСАВЮРТ ШАГЬАР

80 номерли Калинин сайлав округ

Сайдуллаев Абубакар Мусалимович, 1954-нчю йыл тувгъан, мычыгъышлы, КПСС-ни члени, «Промжилстрой» деген Дагъыстан проект-къурулуш бирлешивню 6 номерли АТП-сини начальниги.

81 номерли Совет сайлав округ

Хашимова Людмила Ивановна, 1949-нчи йыл тувгъан, рус, партияда тюгюл, Хасавюрт шагьарда эт комбинатны лаборанткасы.

Умарова Галина Вячеславовна, 1958-нчи йыл тувгъан, рус, КПСС-ни члени, Хасавюртда приборлар «къурагъан заводну электромонтажницасы.

Пашаев Нуратдин Юсупович, 1954-нчю йыл тувгъан, мычыгъышлы, КПСС-ни члени, Хасавюрт шагьарда консерво

...гъан, аварлы, КПСС-ни члени, Хасавюрт шагьарда кожвен стационарны заведующийи.

86 номерли Пролетар сайлав округ

Мирзаева Патимат Магьаматовна, 1959-нчи йыл тувгъан, аварлы, партияда тюгюл, Хасавюрт керпич заводну ишчи къатыны.

Мусаев Сайпутдин Мусалович, 1937-нчи йыл тувгъан, аварлы, КПСС-ни члени, Хасавюртда Темиркъазыкъ электросетлени директору.

Нурутдинова Зарият Абдулбасировна, 1964-нчю йыл тувгъан, аварлы, ВЛКСМ-ни члени, Хасавюртдагъы тигив фабрикни тигивчюсю.

87 номерли Нурадилов сайлав округ

Сойпов Мовлади Зиявдинович, 1949-нчу йыл тувгъан, мычыгъышлы, партияда тюгюл, «Мемориал» деген гёнгюллю тарихи - ярыкъландырывчу жамиятны Хасавюрт территория бёлюгюню правлениесини председатели.

БАБАЮРТ РАЙОН

102 номерли Хамаматюрт сайлав округ

Шайибов Вайдулла Магьмутович, 1938-нчи йыл тувгъан, къумукъ, КПСС-ни члени, тарихи илмуланы кандидаты, КПСС-ни Бабаюрт райкомуну биринчи секретары.

103 номерли Герменчик сайлав округ

Кукуева Маккахан Къалсыновна, 1955-нчи йыл тувгъан, къумукъ, КПСС-ни члени, Бабаюрт районда «Коммунизм» колхозну савунчусу.

104 номерли Бабаюрт сайлав округ

Жамболатов Даниял Рамазанович, 1948-нчи йыл тувгъан, къумукъ, КПСС-ни члени, Бабаюрт районда сугъарыв системаланы управлениесини начальниги.

105 номерли Татаюрт сайлав округ

Даваков Магьарам Изамутдинович, 1959-нчу йыл тувгъан, ногъайлы, партияда тюгюл, Бабаюрт районда емлер гьазирлейген «Теречный» совхозну тракториси.

Юсупова Сайибжамал Жабрайыловна, 1960-нчы йыл тувгъан, ногъайлы, партияда тюгюл, Бабаюрт районда «Тамазатёбе» совхозну савунчусу.

БУЙНАКСК РАЙОН

109 номерли Къоркъмаскъала сайлав округ

Саметов Магьач Абсейитович, 1948-нчи йыл тувгъан, къумукъ, КПСС-ни члени, Буйнакск районда Ю. Акаевни атындагъы совхозну директору.

Ягьияев Магьаммат Закарьяевич, 1934-нчю йыл тувгъан, къумукъ, КПСС-ни члени, юрт хозяйство илмуланы

...сайлав округ

Гьамитов Анвар Гьамитович, 1924-нчю йыл тувгъан, къумукъ, КПСС-ни члени, пенсионер.

Инигов Шарабутдин Абушайитович, 1940-нчы йыл тувгъан, къумукъ, КПСС-ни члени, КПСС-ни Дагъыстан обкомуну биринчи секретарыны кёмекчиси.

Дайитов Дайит Арсланбекович, 1925-нчи йыл тувгъан, къумукъ, КПСС-ни члени, Дагоблсовпрофну профсоюз курсларыны директору.

114-нчю Эрпели сайлав округ

Гьюсейнов Абдурагьим Абзагьирович, 1943-нчю йыл тувгъан, къумукъ, КПСС-ни члени, КПСС-ни Дагъыстан обкомуну секретары.

КЪАЯГЕНТ РАЙОН

139 номерли Къаягент сайлав округ

Алибеков Илмутдин Алибекович, 1953-нчю йыл тувгъан, къумукъ, партияда тюгюл, Къаягент районда «Къаягент» совхозну баш бухгалтери.

Мирзаев Сайит Гьажиевич, 1936-нчы йыл тувгъан, къумукъ, КПСС-ни члени, Къаягент районда «Къаягент» совхозну бригадири.

Абдулгьатов Салигь Магьамматович, 1943-нчю йыл тувгъан, къумукъ, КПСС-ни члени, 1988-нчи йылны 31-нчи декабрин болгъунча КГБ-ни Избербаш шагьар бёлюгюню начальниги (гьали запасда).

140 номерли Янгыкъаягент сайлав округ

Алиев Рамазан Рамазанович, 1941-нчи йыл тувгъан, даргили, КПСС-ни члени, Къаягент райисполкомну председатели.

Магьамматов Абдулла Магьамматович, 1948-нчи йыл тувгъан, даргили, КПСС-ни члени, Къаягент районда «Герга» совхозну парткомуну секретары.

141 номерли Первомайское сайлав округ

Къубатов Ибрагьим Абакарович, 1939-нчу йыл тувгъан, къумукъ, КПСС-ни члени, КПСС-ни Къаягент райкомуну биринчи секретары.

142 номерли Башлыгент сайлав округ

Нажмутдинов Гьажи Атаевич, 1932-нчи йыл тувгъан, къумукъ, КПСС-ни члени, «Даггаз» ПО-ну директору, Магьачкъала шагьар.

Умаров Умар Шагьбанович, 1957-нчи йыл тувгъан, къумукъ, КПСС-ни члени, ВЛКСМ-ни Къаягент райкомуну биринчи секретары.

Гьамзатов Якъуп Багьмутович, 1956-нчы йыл тувгъан, къумукъ, КПСС-ни члени,

...тувгъан, аварлы, КПСС-ни члени, ДАССР-ни прокурору.

146 номерли Нечаевка сайлав округ

Таймазов Магьаммат Таймазович, 1948-нчи йыл тувгъан, аварлы, КПСС-ни члени, юрт хозяйство илмуланы кандидаты, Къызылюрт районда «Солтанянгиюрт» совхозну директору.

Телекъаев Вахан Гьажиевич, 1943-нчю йыл тувгъан, къумукъ, КПСС-ни члени, Къызылюрт районда У. Буйнакскийни атындагъы совхозну механизатору.

147 номерли Чонтавул сайлав округ

Гьамитов Муртазали Магьамматович, 1930-нчу йыл тувгъан, даргили, КПСС-ни члени, «Дагконсервпром» бирлешивню начальниги.

Алиев Магьаммат Магьамматович, 1959-нчу йыл тувгъан, аварлы, партияда тюгюл, Чонтавул орта школаны тарихден дарс береген учители.

ЛЕНИН РАЙОН

165 номерли Къарабудагъгент сайлав округ

Насрутдинов Умалат Илмутдинович, 1950-нчи йыл тувгъан, къумукъ, КПСС-ни члени, КПСС-ни Ленин райкомуну биринчи секретары

166 номерли Губден сайлав округ

Папалашов Абдулвагьап Ягьияевич, 1947-нчи йыл тувгъан, даргили, КПСС-ни члени, Магьачкъалада М. Гьажиевни атындагъы заводну директору.

167 номерли Манасгент сайлав округ

Мирзабеков Абдуразакъ Марданович, 1938-нчи йыл тувгъан, къумукъ, КПСС-ни члени, ДАССР-ни Министрлер Советини Председатели.

168 номерли Къакъашура сайлав округ

Шагьманаев Шагьманай Жалалович, 1941-нчи йыл тувгъан, къумукъ, КПСС-ни члени, Ленин райисполкомну председатели.

Османов Осман Абдурагьманович, 1938-нчи йыл тувгъан, къумукъ, КПСС-ни члени, экономика илмуланы кандидаты, Ленин районда XXII партсъездни атындагъы колхозну председатели.

169 номерли Гьели сайлав округ

Сахаватова Даражат Бариевна, 1960-нчы йыл тувгъан, къумукъ, КПСС-ни члени, Ленин районда «Гьели» совхозну бригадири.

Алиева Узлипат Атаевна, 1955-нчи йыл тувгъан, къумукъ, партияда тюгюл, Ленин районда «Паравул» совхозну бавчулукъ бригадасыны ишчиси.

Арабиев Илмутдин Сиражович, 1935-нчи йыл тувгъан, къумукъ, КПСС-ни члени, Хасавюрт районда «Акъташ» къуш фабрикни директору.

Бексолтанов Абдурагьим Абдулзагьирович, 1944-нчю йыл тувгъан, къумукъ, КПСС-ни члени, Хасавюрт райисполкомну АПК-сыны управлениесини начальниги.

208 номерли Костек сайлав округ

Абуков Алевдин Ибрагьимович, 1945-нчи йыл тувгъан, къумукъ, КПСС-ни члени, КПСС-ни Хасавюрт райкомуну биринчи секретары.

209 номерли Къуруш сайлав округ

Балатов Гьасен Агьматханович, 1937-нчи йыл тувгъан, лезгили, КПСС-ни члени, ДАССР-ни Оьр Советини Президиумуну къурум-инструктор бёлюгюню заведующийи.

210 номерли Янгыгагатли сайлав округ

Абакаров Муртазали Магьдиевич, 1936-нчы йыл тувгъан, аварлы, КПСС-ни члени, Хасавюрт райисполкомну председатели.

211 номерли Нурадилово сайлав округ

Антаев Магьмат Умарпашаевич, 1951-нчи йыл тувгъан, мычыгъышлы, КПСС-ни члени, Хасавюрт районда Нурадиловну атындагъы совхозну директору.

Митигьов Вадут Аднанович, 1947-нчи йыл тувгъан, мычыгъышлы, партияда тюгюл, Хасавюрт районда «Ватан» деген совхозну бригадири.

212 номерли Новосельское сайлав округ

Матаев Ибадулла Жунайитович, 1936-нчы йыл тувгъан, мычыгъышлы, КПСС-ни члени, экономика илмуланы кандидаты, Хасавюрт районда «Османюрт» совхозну директору.

Умалатов Жумахан Зулумханович, 1942-нчи йыл тувгъан, мычыгъышлы, КПСС-ни члени, «Дослукъ» совхозну профкомуну председатели.

213 номерли Сивух сайлав округ

Ягьияев Магьаммат Магьамматович, 1930-нчу йыл тувгъан, аварлы, КПСС-ни члени, экономика илмуланы кандидаты, ДАССР-ни Халкъ контроль комитетини председатели.

214 номерли Теречное сайлав округ

Ханмагьамматов Избутдин Османович, 1941-нчи йыл тувгъан, аварлы, КПСС-ни члени, Хасавюрт районда «Дзержинский» совхозну директору.

...къыргъыз ССР-ни Узген юртуна сюргюнге йиберген. 60-нчы йылланы башында Гьаваланы агьлюсю, алда яшагъан ерлерине къайта ва Хамавюртда ожакъ тигип, яшап къала. Шо гюнбугюн Гьава къумукъ яшлар булан къурдашлыкъ тута, олар булан ойнай, олар булан бирге школада охуй. Гьава оьзю-

...не де болмаймы?!

Китапханаланы охув залында столну уьстюнде янгы гелген газетлер ва журналлар арив кюйде бир-бирине тигилип, тизилип салынгъан. Тахчаларда гъы китаплар, гьар тюрлю тармакълагъа гёре пайланып, тизилген. Дагъыстан, рус ва къумукъ адабиятны асарлары буса айры-айры тахчалагъа

...лери яшайгъан Хамавюртда юрт загьматчыланы культура талапларын кютмек учун, къолны-жаны булан денгелей, гьаракат этип чалышагъан Гьава Багьалаевагъа юртлулары сайлавланы гюнюнде оьзлени тавушларын бир гёнгюлден бережекге герти кюйде инанмагъа сююсен.

Ж. ЗАКАВОВ.

«АСЛУ ИШИМНИ КЪОЙСАМ ДА ЯРАЙ»

Бизин мухбирибиз 15 номерли Комсомол сайлав округдан ДАССР-ге халкъ депутатыгъа кандидат Иззат Минкайылович Алиев булан лакъыр этген. Тёбенде шо лакъырлашывну беребиз.

— Сиз КПСС-ни обкомуну издательствосуну директору, Дагъыстанны Журналистлерини союзуну председатели болуп ишлейсиз. ДАССР-ге де депутат этилип сайлансагъыз, бары да затгъа заманыгъыз да, гючюгюз де етишежекми?

— Озокъда, къыйын болажакъ. Мен янгы сайланажакъ депутатланы иши нечик къурулажакъны билмеймен. Тарыкъ болса, депутат этилип сайлансам, гьалиги аслу ишимни къойсам да ярай.

— Нечик ойлашасыз, КПСС-ни обкомуну, райкомларыны аппаратлары халкъны яшавун яхшылашдырма, башгъа сёзлер булан айтгъанда, янгыртып къурувну талапларын кютмеге боламы?

— Бугюнгю аппаратны ишде сынаву бар. Буссагьатгъы гьал савлай алышынмай туруп, онда янгы адамлар гелсе де, бираздан шо ёлгъа тюшежеклер. Ондан сонг да, савлай аппаратгъа бир багьа берип къойма ярамай. Онда тюрлю-тюрлю адамлар бар. Бизде аппаратны ишин тюпден таба тергев ёкъ. Янгыз уьстден тергев буса ярарекликни тувдура.

— Нечик эсигизге геле, бизин республикадагъы неформальный къурумлар, гьаракатлар янгыртып къурувгъа кёмек этеми?

— Шолай къурумланы бирлерини программалары булан мен танышман. Тек оланы программасыны КПСС-ни обкомуну программасындан уллу башгъалыгъы ёкъ. Оланы кёбюсюню пикрулары тюбюнде оьзюмню къолуму салма да разимен. Тек неформалланы барына да бир йимик янашма ярамай. Оланы арасында пайдалы ва зараллы гючлер де бар. Бугюн милли масъала лап аслу масъалалардан бириси санала. Эгер оьрдегилер жаваплы къуллукълагъа адамланы милли белгисине къарап тангламай эди буса, тюпде шо масъаланы айланасында разисизликлер болмас эди. Къуллукъларны халкъланы процентине гёре пайлав — терс къайда. Агъул, рутул, ногъай ва оьзге аз санавлу халкъланы арасында нечакъы пагьмулу, гьакъыллы адам чыкъса да, шо къайдагъа гёре, ол республиканы сыгьвюндеги бирбир ёлбашчы къуллукъларда ишлеме болмай.

Къумукъ халкъ гьаракатыны программасы булан толу кюйде таныш тюгюлмен. Тек о гётереген талапланы бирлерин эшитип билемен. Кёплерин якълама да якълайман. Хасавюрт районда къумукъ район болгъан сонг, онда къумукъ газет болмаса, тюзмю дагъы? Кёбюсю къумукъ юртларда гёчюп гелгенлени санаву ерли халкъны санавундан артыкъ болуп къалгъан. Шо зат къумукъланы милли бирлигин буза. Ерли ва гелгинчи халкъланы арасында тюрлю-тюрлю себеплеге гёре сакъланып турагъан тенгсизликлер де бар. Олай демек, гелгинчи халкъны къувалама герек демек тюгюл. Бары да къыйынлыкъ гелгинчи ва ерли халкъланы аралыкъларын токъташдырагъан кюйдеги топуракълар гьакъында закон ёкълукъда. СССР-ни Оьр Советини уьчюнчю сессиясында къабул этилежек шо законгъа гёре, топуракъ ерли Советлени ихтиярына берилежек. Къумукъ халкъ гьаракатыны прессада оьзлени программасын айтмагъа имканлыкъ берилме герек. Шолай этмесе, адамланы арасында тюрлю-тюрлю, гер-

тиден де арек ва эришивлюклер тувдурагъан хабарлар айылма башлай.

— Бугюн халкъ депутатлагъа бары да кандидатланы платформаларында бир-бирине ошайгъан ерлери бар. Сизин платформагъызда башгъа кандидатлар гьали де тийишли тергев бермей турагъан, тек агьамиятлы пикрулар бармы?

— Мен оьзюмню платформамда налог системаны ёрукълашдырывгъа аслу агьамият беремен. Шо гьакъда мени теренден ойлашылгъан, кюрчюленген пикруларым бар. Налог адамны алапасындан тюгюл, ону барлыгъындан тутулма герек. Адамны гьалы ону алапасындан гьасил тюгюл. Шо саялы гьар адамны оьзюню байлыгъы гьакъда хас декларациясы болма герек. Эгер шо адам оьзюню байлыгъыны бир пайын яшырма бола дей бусагъыз, ол харжлайгъан акъчаны къадарын тергеме бола. Шолай яшырагъанланы буса законну ёлу булан жавапгъа тартма да тарыкъ. Башгъа кандидатланы платформаларында ёкъ деп гьисап этеген бир пикрум бар — къазикъумукълагъа республика газет ачмакъ. Мени платформамда шагьарны Приморск районуну халкъыны яшавун яхшылашдырывгъа багъышлангъан айры бёлюк бар.

— ДАССР-ни Журналистлерини союзуну председатели гьисапда да сизге бир сорав: милли тиллерде чыгъагъан республика газетлени охувчуланы арасында абурун гётермек учун не зат этишмей?

— Озокъда, о газетлени мен охуп болмайман. Сизин соравгъа жавап бермек учун буса хас ахтарыв этме герек. Тек мен билеген кюйде, шо газетлени гьарисине оьз тёречилик етишмей. Олар бары да аслу гьалда бир къайдада ишлей. Республика газетлер дюньяны, савлай уьлкени оьлчевюндеги агьвалатланы гьакъында язмаса да ярар эди. О агьвалатланы гьакъында дагъыстанлылар центральный газетлерден охуй, телевидениеден, радиодан эшите.

Халкъ булан бирликде

Биз жыйынны лап да къызгъын вакътисине къаршы болуп къалдыкъ. Уллу залгъа жыйылгъан адамлар, арагъа не масъала чыкъса да, оьзлени пикруларын айта, эрише, гьар ким оьзюню пикрусуну тюзлюгюн, пайдалылыгъын исбатламагъа гьарай. Жыйынны юрютеген орта оьмюрдеги, жанлы гьаракаты булангъы адам гьар пикруну уьстюнде мекенли кюйде токътай, шо пикругъа байлавлу гьар кимни ойларын билмеге, шолардан гьасиллер чыгъармагъа, бир къараргъа гелмеге къаст эте. Ол байлавлукъну республика производство управлениесини автобазасыны директору Абдулкъапур Къапуров.

Арагъа салынгъан масъалаланы арасындан экисин эсгермеге сюебиз. Уьйлер къурмакъ учун коллективге берилген бир планны пайламакъны гьакъында тувулунгъан жанлы эришивге сабур кюйде тынглагъан сонг, Къапуров:

— Ёлдашлар, масъала демократияны, аянлыкъны шартларында чечилмеге герек. Ким сюе планны алмагъа? — деп сорай.

Оьзбашына уьч кандидатура арагъа чыгъа. Жыйылгъанланы авадан пайыны тавуш беривю булан план агьлюде етти адамы булангъы къуллукъчугъа гёрсетиле. Масъаланы шолай аянлыкъны шартларында чечилген кюйне ишчилер де рази экенлигин билдире.

Запас частланы пайлавну гьакъында масъаланы айланасында тувулунгъан къазапланыв айрыча тергевню тарта. Шону себеби де, запас частлар айры-айры гиччи складлардан таба пайланагъанлыкъ, натижада тюзсюзлюклеге, уручулукълагъа, талам-такъыш этивлеге имканлыкълар тувулгъанлыкъ.

— Сизин пикругъуз нечикдир? Шону алдын алмакъ учун не ёл бар? — деп сорай Къапуров.

— Запчастлар бир складдан таба пайланма герек, — деп таклиф бере шофёрланы бириси.

Узакъ заман арагъа салып ойлашгъан сонг, жыйылгъанланы кёп яныны якълаву булан шолай этмеге токъташалар.

— Биз бир масъаланы да оьзбашыбызгъа чечмейбиз, — дей Къапуров жыйындан сонг бизин булангъы лакъырлашывунда. — Уллу болсун, гиччи болсун, бары да масъалалар коллективни арасына салынып чечиле. Бизин коллективден яшырагъан бир затыбыз да ёкъ. Неге тюгюл де, бары да зат коллективге тие. Шоланы да оьзю сюйген кюйде чечмеге герек.

Къапуровну шо пикрусунда янгыртып къурувну, аянлыкъны, демократияны аламатлары чалына. Ол яшав токътап тургъан йылларда да бузукълукълагъа кёп къазаплангъан, янгылыкъланы тюзлемеге, кёп къыйынлы ва четим гьалдан къутулмагъа чалышгъан. Амма, бир къалипде ишлеп уьйренген, эсги къайдалар къанына сингген аппаратчылар гьар абатына чатакъ салып, ону сиптечиликлерин англамай, четимликлер этип тургъан. Гьатта ол такъсырлавлагъа да тарый. Бары да айыпларындан тазалангъан сонг ол байлавлукъну автобазасыны директору этилинип белгилене.

— Сизге мунда ишни неден башламагъа тюшдю?

— Тюзюн айтгъан заманда, башлап мен мунда гелгениме де гьёкюнген эдим, — дей Абдулкъапур. — Мунда бир гиччи гесек майдангъа тизилген бир нече эсги машин болса тюгюл, бир зат да ёкъ эди. Айлана якъ батмакълыкъ, къамушлукъ эди. Ичине машин гирмеге болмай. Гьатта увакъ-тюек бузукълукъларына къарамакъ учун машинни тюбюне гирмеге ер сама этилмеген. Ишчилени арасындагъы низамсызлыкъны гьакъында чы айтма да айтмайман. Шолай гьалда ишни неден башламагъа бола? Озокъда, биринчилей адамлар булан ишлемеге, оларда инамлыкъны тувдурмагъа, яратывчу гьаракатын гётермеге, сиптечиликлерин якъламагъа герек. Гьали бизде сыкълашгъан, гьаракатчы коллектив яратылгъан.

— Не йимик алмашынывларыгъыз, янгылыкъларыгъыз бар?

— Алмашынывлар да, янгылыкълар да кёп, — дей Къапуров, бизин соравубузгъа жавап бере туруп. — Озокъда, биз бары затдан алдын социальный масъалалагъа айрыча тергев берегенибизни эсгермеге сюемен. Адамланы гьажатын этме сама ери ёкъ гараж гьали бюс-бютюнлей алышынгъан. Гаражны айланасы бегетилген, абзарына толу кюйде асфальт тутулгъан, ишчилер учун столовый, ял алагъан уьйлер, промышленный маллар ва ашамлыкъ продукталар сатылагъан тюкен, медицина къуллукъланы кютеген кабинетлер ишленген. Овощлар оьсдюрмек муратда теплица къурулгъан. Сёз ёругъунда айтгъанда, гьали шонда оьсдюрюлеген памидор бишип геле. Къарабудагъгентде жижеклер чыгъарагъан ва оьсдюреген инкубатор, къышда да 100 тана сакъланмагъа болагъан бичаларыбыз бар. Къалмукъ АССР-де 750 мал, 76 гьайван сакълайбыз. Магьачкъалада балыкъ оьсдюреген кёлюбюз бар. Гетген йыл шондан 20 тонна балыкъ алынды. Манасдагъы юзюмлюклерибизден гетген йыл 5 тонна юзюм къайтармагъа боллукъ. Дёргелиде балжибинлер сакълайбыз. Булар бары да ишчилени ашамлыкъ продукталагъа бакъгъан якъдагъы талапларын кютювге уллу къошум гьисаплана. Сонг да биз гьали 120 квартирлик яшавлукъ уьй къуруп турабыз. Шону пайдаландырывгъа берили вю булан ишчилени яшавлукъ талаплары аслу кюйде кютюлежек.

— Жыйында айтылгъаны йимик, сиз къатынлар учун да енгилликлер токъташдыргъансыз?

— Биз къатынланы гьалын яхшы англайбыз. Иш, агьлю, яшлар къатынланы уьстюне уллу намус сала. Шо саялы да биз уьй къуллукъларын кютмек, яшларын тарбияламакъ учун къатынлагъа къошум гьисапда бирдагъы бир выходной гюн токъташдыргъанбыз. Шону булан бирге оланы алапалары ва оьзге тюрлю енгилликлери толу кюйде сакълана. Бизде 50-ден де артыкъ къатынгиши ишлей. Олар оьзлени ишине намуслу кюйде янаша ва борчларын уьстюнлю кюйде кюте.

Социальный масъалаланы чечиливю иш шартланы яхшылашдырыв булан янаша юрюлмеге герекни Абдулкъапур Къапуров яхшы англай. Шо саялы да мунда производствону масъалаларына айрыча тергев бакъдырыла. Гьали мунда ишчилер учун бары да онгайлыкълар, бары да шартлар болдурулгъан. Айрыча айтгъанда, машинлени сакъламакъ учунябукъ гаражлар ишленген. Гьалиге мунда эки къабат уллу бинаны къурулушу тамамлангъан. Ону биринчи къатында машинлени ярашдырагъан гьар тюрлю цехлер ерлешдирилген. Олар гьалиги заман гъа жавап береген янгы ясандырывлар булан таъмин этилген. Мунда бары да ярашдырыв ишлени этмеге бажарыла. Шолай гьал техниканы тюзевлю сакъламагъа, асувлу кюйде пайдаландырмагъа имканлыкъ бере.

Булар барысы да производство планланы толувуна уллу къошум эте. Автобазаны хайыргъа ишлейгени хыйлы йыллар бола. Бары да гёрсетивлерден гетген йылны планлары артыкълыгъы булан толтурулгъан. Машинлени пайдаландырывну планы 110,3 процентге, хайыр алывну планы 102,9 процентге тамамлангъан, иш чыгъарыв 105,8 процентге етишген.

Социалист ярышда С. Къурбанов башчылыкъ этеген бригада алдынлыкъны алып юрюй. Шо бригадагъа гёчювчю Къызыл байракъ тапшурулгъан, ону гьюрметине макътавлукъну байрагъы гётерилген. Бригада машинлени ишлетивню планын 165 процентге, машинлени ёлгъа чыгъывуну планын 181 процентге толтурмагъа болгъан. Бригаданы членлерини арасындан В. Ряполов, А. Гьасанов, К. Камалов, А. Къудашев ёлдашлар башгъалагъа уьлгю гёрсетип чалыша.

Р. Ражабов башчылыкъ этеген бригаданы уьстюнлюклери де макътавгъа лайыкълы.

Озокъда, автобазадагъы уллу алмашынывларда Абдулкъапур Къапуровну аслам пайы барлыгъын айрыча эсгермеге герек. Шо саялы да коллектив огъар уллу абур эте, ону ишин оьр даражада къыйматлай. Абдулкъапур Къапуров РСФСР-ни ва ДАССР-ни халкъ депутатларына кандидат этилинип гёрсетилгени де шо саялы болмагъа ярай.

Биз халкъ депутатгъа кандидат гьисапда А. Къапуровну программасы булан таныш болабыз.

— Билемисиз, — дей ол, оьзюню программасыны гьакъында хабарлай туруп, — башлап халкъ гьакимлигин биринчи ерге салып, правовой пачалыкъгъа гёчювню болдурмагъа тарыкъ. Аппаратны, гьатта айры-айры адамланы группасыны ёлбашчылыгъындан къутулмагъа герек. Шо заман бары да зат оьз ерине тюшежек, оьзюню къысматын халкъ оьзю чечежек.

Кандидатны пикрусуна дагъы не къошмагъа бола?! Шо муратгъа етишмек учун Советлеге англаву, бажарывлу, оьзлени пикруларын якъламагъа, исбат этмеге болагъан адамлар сайланмагъа герек.

А. ВАГЬАБОВ.

Оьз мухбирибиз Д. ЖАВАТХАНОВ:

Хасавюрт районну Османюртундан хабарлар

Къурдашлыкъ къардашлыкъгъа айлана

Гьали Хасавюрт районну гьакъында лакъыр чыкъгъанда, о республикабызны уллу районларындан бири деп эсгерилип къалмай. Онда Дагъыстанны бары да миллетлерини вакиллери ишлей ва яшай деп де айталар. Милли аралыкълар йыл сайын беклеше барагъан юртланы арасында Османюрт да бар. Ерли совхозгъа юртну аты къоюлгъан. Османюртлулар аслу гьалда овощчулукъ булан машгъул. Хозяйствода памидорну аслам тюшюмлерин оьсдюрме болагъан овощчулар аз тюгюл. Оьтгён йыл «Османюрт» совхозну коллективи пачалыкъгъа план булан токъташдырылгъан 4515 тоннаны ерине 4593 тонна овощлар сатма болду.

Юртну загьматчылары янгыз къайратлы ишлери булан танывлу тюгюл. Мунда дослукъда, татывлукъда мычыгъышлар, къумукълар, аварлар ва оьзге миллетлени вакиллери яшай. Оланы арасындагъы къурдашлыкъ къардашлыкъгъа да айлангъан. Пикруну исбатлайгъан хыйлы мисалланы гелтирме бажарыла. Гьали юртда 500 хозяйство бар. Оланы кёбюсю интернационал агьлюлер. Мисал учун, баш агроном И. Темиров мычыгъыш, ону агьлюсю къумукъ. Баш экономист А. Абукаров лезги, агьлюсю къумукъ. Шофёр Ж. Микбулатов мычыгъыш, къатыны татар, уланы Къазбек буса орус къатын алгъан.

Юртну загьматчылары уьлкебизни бир-бир ерлеринде милли кюрчюде тувулунагъан эришивлюклени эрши гёре ва оланы айыплай.

Тюшюм арта

Совхозну экономикасын беклешдиривге авлакъчылыкъ тармакъны асувлулугъу артагъаны да яхшы къошум эте. Хозяйствода оьсдюрюлеген гюзлюклени майданы айтардай уллу тюгюл, бары да 200 гектар бар. Амма «Османюрт» совхозну ашлыкъ оьсдюрювчюлери алдынлы лыкъ оьсдюрювчюлери гьар гектардан орта гьисапда 40 центнерден кем болмагъан къадарда тюшюм алма умут эте. Гюзлюклеге агротехника талап этеген бары да къуллукълары сан яны булан оьтгериле.

Язбашгъа онгарыла

Хозяйствода намуслу загьматы булан абур-сый къазангъанлар хыйлы бар. Р. Исрайылова шолардан бири. Яллыкъны билмейген бу тиштайпаны аты юртда, районда тюгюл, гьатта республикада да яхшы танывлу. Айтагъанықъ, ол ёлбашчылыкъ этеген овощчулукъ звенону членлери йыл сайын алынагъан тюшюмлени къадарын артдыра. Звено районда биринчи болуп овощлар тапшурувну бешйыллыкъ планын уьстюнлю кюйде толтургъан.

Оьтген йыл чакъны шартлары овощчулар учун ончакъы онгайлы болмагъаны белгили, тек дос коллектив памидоргъа этме тюшеген бары да къуллукъланы артыгъы бузмаган кюйде кютюп, оьсюмлюклеге аврув къабунма къоймагъан. Натижада пачалыкъгъа план булангъы 133 тоннаны ерине 270 тонна овощлар сатгъан.

Овощчулар бу йыл да оьзлеге артдырылгъан борчлар къабул этген. Шоланы уьстюнлю кюйде яшавгъа чыгъармакъ учун аслам тюшюмню гьалиден тутуп кюрчюсю салына. Совхозну парник хозяйствосунда ишлер генглеше. Узакъ къалмай олар шитил оьсдюрювге гиришежек.

Тергев тарыкъ

Къайсы хозяйствода да, гиччи буса да, гьайванчылыкъ ферма бар. «Османюрт» совхозну да шолай къара тувар сакълайгъан фермасы бар. Амма гьалиге ерли тармакъ, хозяйствогъа зарал гелтирсе тюгюл, пайда бермей. Ону себеплери, озокъда, ахтарылмай тюгюл. Тек, нечик алай да, ишлени барышы осал, натижалар сююндюрмей.

Оьзюнде 45 гьайван сакъланагъан ферма гетген йыл совхозгъа 5 минг манат зарал гелтирген. Мунда болдурулагъан этни ва сютню оьзюне токътайгъан багьасы планлан эсе хыйлы артыкъ

«Къылыгъын тас этген къылгъа сюрюнер» деген макъалагъа гёре

Гьали не болуп къалгъан?

Мен, къазмаавуллу Къалсын Акъгёзовну «Къылыгъын тас этген къылгъа сюрюнер» деген макъаласын охуп, бек сююндюм. Ахырда да бизин къумукъ газетибизде халкъ тергев береген, адамланы арасында охулагъан, гьалиги заманны лап агьамиятлы масъалаларындан бириси болгъан яшоьрюмлени къылыкъ янын да тарбиялавну масъаласы гётерилгенлик бек яхшы. Шолай макъала бугюн тюгюл, гьалиден беш-он йыл алда чыкъгъан буса, дагъы да яхшы болар эди. Неге тюгюл де, бизин асил къылыкъларыбызны, адатларыбызны, милли мердешлерибизни тас этип из дегенден эсе, тас болма къоймай, наслудан наслугъа етишдирмек учун ябушмагъа герекбиз. Гьали бизинки гет-

маскъала орта школада дарс берип тураман. Алда бир эрши ишни этсенг, шону сав юрт биле эди. Шолай адамны сав юртну жамияты айыплап, урушуп, къайнашып, тюз ёлгъа бакъдыра эди. Гьали шолай этмеге болабызмы? Эгер де учитель школада яшгъа тавушун гётеринки этип сёйлесе де, тез-тез ата-анасы чаба геле. «Мени яшыма урушмагъа, къычырмагъа не ишинг бар, ким ихтияр берген?» деп, бетингни сувун къурута. Шолай ата-аналар, бары айыпны учителлеге де салып, оьзлер ягъагъа чыгъып къарама сюе. Олардан бизге бир кёмек де болмай: оьзлени яшларын да буза, жамиятгъа да зараллы.

Озокъда, яшны тарбиялавда, билим беривде, ону жамиятгъа пайдалы адам этип оьс-

гъан ерде уллугъа бакъгъан якъда абур-сый, гьюрмет боламы?! Гьар яшда учителимни, ата-анамны, ёлдашымны, къурдашымны хатирин сама да къалдырып къоймайманмы деген къоркъув-сакълыкъ болмаса, о адам къылыкъ яныдан таза болурму? Яман сёзню айтма, яман ишни этмеге тартынмайгъан, къоркъмайгъан адам бир заманда да эдепни-гьюрметни гьакъында ойлашмагъа, гючсюзге кёмекге етишмеге алгъасармы?!

Сонг да биз, учителлер, ата-аналар алдыбызда турагъан, охуйгъан, оьсеген яшны яхшы янларын, яхшы ишлерин якълап, оланы гёнгюн алмагъа алгъасайбызмы, ругьландырабызмы? Мен ойлашагъан кюйде, арив, адамны гёнгюн алар йимик, яхшы ишлеге, асил

яхшы мердешлерибизни, адатларыбызны унутуп барагъанына да — барысына да биз, уллулар, оьзюбюз айыплыбыз. Шо айыпны оьзюбюзден тайдырып, телевизоргъа да, гьалиги заманда яратылгъан тюрлю-тюрлю музыкалагъа да, артистлеге де, савлайына алгъанда, бугюнгю пачалыкъ къурумгъа да салып, къутулуп къалмагъа сюебиз. Эгер де биз шо ёрукъда ойлашып да, ишлеп де турсакъ, бизин авлетлерибизни гележегин къолдан чыгъарып битежекбиз.

Гечелер геч болгъунчагъа, ичип-эсирип, эрши авазлар чыгъара туруп, орам-орамда айланып турагъан яшларыбызгъа ким айыплыдыр?! Янгыз школа айыплымы? Ёгъесе, юртдагъы ерли къу-

Мен, къазмаавуллу Къалсын Акъгёзовну «Къылыгъын тас этген къылгъа сюрюнер» деген макъаласын охуп, бек сююндюм. Ахырда да бизин къумукъ газетибизде халкъ тергев береген, адамланы эрасында охулагъан, гьалиги заманны лап агьамиятлы масъаларындан бириси болгъан яшоьрюмлени къылыкъ янындан тарбиялавну масъаласы гётерилгенлик бек яхшы. Шолай макъала бугюн тюгюл, гьалиден беш-он йыл алда чыкъгъан буса, дагъы да яхшы болар эди. Неге тюгюл де, бизин асил къылыкъларыбызны, адатларыбызны, милли мердешлерибизни тас этип из легенден эсе, тас болма къоймай, наслудан наслугъа етишдирмек учун ябушмагъа герекбиз. Гьали бизинки гетген янгурну артындан ямучу алып чабагъан йимик болуп къала. Озокъда, къумукъларда бирдагъы булай бир айтыв бар: «Гьечден геч де къолай».

Мен отуз йылдан да кёп Торкъали школада дарс бергенмен. Юзлер булангъы яшланы охутуп, тарбиялап чыгъаргъанман. Школада ишлейген башлапгъы йылларымда охувчуну янындан низамны бузагъан, уллугъа тынгламайгъан, огъар абур этмейген деген затны оюбузгъа да гелтирме болмай эдик. Гьали не болуп къалгъан? Заманлар алышынгъан булан асил къылыкъларыбыз, мердешлерибиз алышынмагъа, унутулмагъа тюшеми?!

Мени бютюн оьмюрюм юртда гетген. Бугюнде де Къоркъмаскъала орта школада дарс берип тураман. Алда бир эрши ишни этсенг, шону сав юрт биле эди. Шолай адамны сав юртну жамияты айыплап, уру шуп, къайнашып, тюз ёлгъа бакъдыра эди. Гьали шолай этмеге болабызмы? Эгер де учитель школада яшгъа тавушуп гётеринки этип сёйлесе де, тез-тез ата-анасы чаба геле. «Мени яшыма къычырмагъа не ишинг бар, ким ихтияр берген?» деп, бетингни сувун къурута. Шолай ата-аналар, бары айыпны учителлеге де салып, оьзлер ягъагъа чыгъып къарама сюе. Олардан бизге бир кёмек де болмай: оьзлени яшларын да буза, жамиятгъа да зараллы.

Озокъда, яшны тарбиялавда, билим беривде, ону жамиятгъа пайдалы адам этип оьсдюрювде школа биринчи ерде болмагъа герек. Шо якъдан учителлер оьзлер де уллу жавапны гьис этмеге тюше. Тек бизде бир ямак адат бар: яшны тарбиялавну, охутувну масъаласын ата-аналар учителлеге, учителлер буса ата-аналагъа саллайлар. Гележек наслуну адамын тарбияламакъ бизин барыбызны да ортакъ ишибиз. Учителлер де, яшны ата-анасы да биригип иш гёрмесе, бир-бирин айыплап, бир-бирине саллап тургъан булан яшны тарбиялаув бажарылмайгъаны англашыла.

Бу ерде бирдагъы бир затны айтмагъа сюемен. Яшны тарбиялайгъанда къоркъув ва макътав йимик категорияланы уьстюнде кёп аз ойлашабыз. Къоркъув-тартыныв болмагъан ерде уллугъа бакъгъан якъда абур-сый, гьюрмет болабы?! Гьар яшда учителимни, ата-анамны, ёлдашымны, къурдашымны хатирин сама да къалдырып къоймайманмы деген къоркъув-сакълыкъ болмаса, о адам къылыкъ янындан таза болурму? Ямансёзню айтма, ямак ишни этмеге тартынмайгъан, къоркъмайгъан адам бир заманда да эдепни-гьюрметни гьакъында ойлашмагъа, гючсюзге кёмекге етишмеге алгъасармы?!

Сонг да биз, учителлер, ата-аналар алдыбызда турагъан, охуйгъан, оьсеген яшны яхшы янларын, яхшы ишлерин якълап, оланы гёнгюн алмагъа алгъасайбызмы, ругьландырабызмы? Мен ойлашагъан кюйде, арив, адамны гёнгюн алар йимик, яхшы ишлеге, асил хыяллагъа къанатландырардай сёзлени школада ва уьйде кёп аз айтабыз. Яш ону гьис этмей болмай. Уллуланы янындан оьзюне тергевсюзлюк, гьайсызлыкъ, гёнгюлсюзлюк тувулунгъанда, тийишли ерин де урушуп да, къайнашып да, къоркъуну билдирмегенде, яхшы ишлерин, яхшы талпывларын гёрген заманда макътап да, исси сёз айтып да гёнгюн алмаса, юзе чубукъ йимик, къайсы янгъа да къайтагъан яшда рагьмулулукъну, инсаплылыкъны, оьрругь къылыкъны тарбияламагъа бажарылмас.

Бизин яшларыбыз тынглавсуз болуп оьсегенине де, низамны бузагъанына да, уллулагъа гьюрмет этмейгенине де, алдан берли гелген яхшы мердешлерибизни, адатларыбызны унутуп барагъанына да — барысына да биз, уллулар, оьзюбюз айыплыбыз. Шо айыпны оьзюбюзден тайдырып, телевизоргъа да, гьалиги заманда яратылгъан тюрлю-тюрлю музыкалагъа да, артистлеге де, савлайына алгъанда, бугюнгю пачалыкъ къурумгъа да салып, къутулуп къалмагъа сюебиз. Эгер де биз шо ёрукъда ойлашып да, ишлеп де турсакъ, бизин авлетлерибизни гележегин къолдан чыгъарып битежекбиз.

Гечелер геч болгъунчагъа, ичип-эсирип, эрши авазлар чыгъара туруп, орам-орамда айланып турагъан яшларыбызгъа ким айыплыдыр?! Янгыз школа айыплымы? Ёгъесе, юртдагъы ерли къурумлар айыплымы? Бизин школада ишлейген учителлени де, ерли къурумланы ёлбашчыларыны да яшлары шолагъа къошулуп терс ишлер этегенге де ким айыплыдыр?! Гьар-бир гьакъылбалыкъ болгъан, оьзюню авлетлерин тарбиялайгъан ата-анагъа шо гьакъда герти кюйде ойлашмагъа тезден заман болгъан.

Мен Къ. Акъгёзовну макъаласына гёре кёп ата-аналар, учителлер, партия ва совет къурумланы ёлбашчылары сеслентенни, оьзлени пикруларын, ойларын айтгъанны сюер эдим. Макъалада буса арагъа салып ойлашмагъа чакъы масъалалар ёкъ тюгюл.

Аюп ЯГЬИЯЕВ,
Къоркъмаскъаладагъы
орта школаны учители.

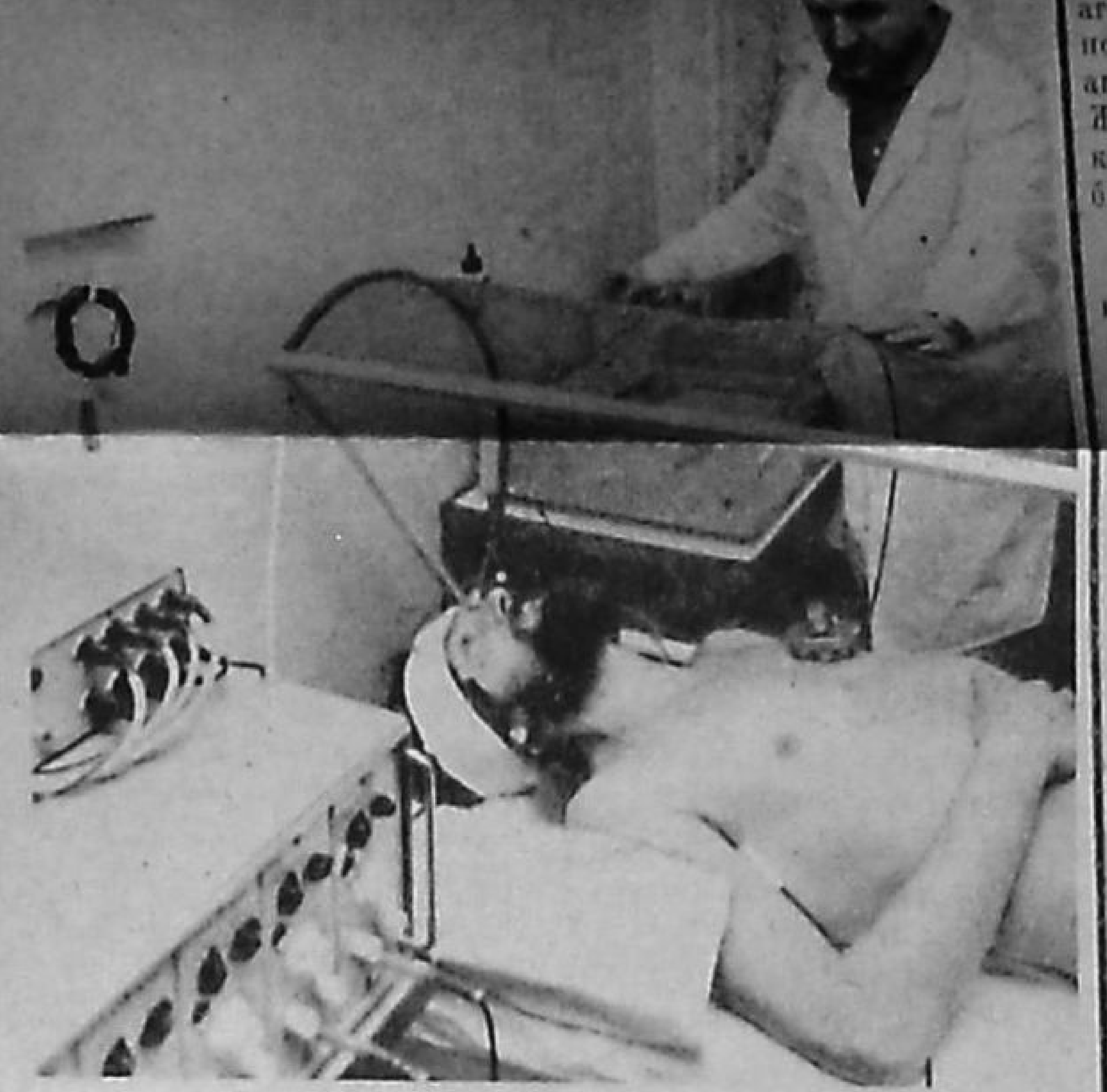

Красноярск. Находкада яшайгъан къоччакъ ёлавчу Фёдор Конюхов 65 гюнден Темиркъазыкъ Полюсгъа етишмек учун, 3-нчю мартда лыжалар булан ёлгъа чыгъажакъ. СССР-ни спортуну 38 йыллыкъ мастери, Халкъланы Дослугъуну ордени булан савгъатлангъан, ол СССР-ни Художниклерини союзуну члени, СССР-ни лыжа, велосипед ва парус спортларыны мастери де дюр. Алда шо ёлну янгыз экевге — японлу Уэмуреге ва французлу Этьенге енгмеге бажарылгъан. Ол бары да четимликлени гёз алгъа тутуп, гьали шо жаваплы сапаргъа мекенли кюйде гьазирлене. Красноярскидеги ренкли металланы реабилитация центрында савлугъуну гьалын бары якъдан тергетген. Полюсну енгивде огъар ватандашлыкъ авиацияны Красноярск управлениеси ва «Соло-Полюс» деген кооператив-пачалыкъ фирмасы уллу кёмек этежек.

Суратда: спортсменни Красноярскидеги реабилитация центрында баш врач В. Ильюшенков тергей.

В. Медведев чыгъаргъан сурат. (ТАСС).

…мычыгъыш, ону агълюсю къумукъ. Баш экономист А. Абукаров лезги, агълюсю къумукъ. Шофёр Ж. Микбулатов мычыгъыш, къатыны татар, уланы Къазбек буса орус къатын алгъан.

Юртну загьматчылары уьлкебизни бир-бир ерлеринде милли кюрчюде тувулувагъан аришивлюклени эрши гёре ва оланы айыплай.

Тюшюм арта

Совхозну экономикасын беклешдиривге авлакъчылыкъ тармакъны асувлулугъу артагъаны да яхшы къошум эте. Хозяйствода оьсдюрюлеген гюзлюклени майданы айтардай уллу тюгюл, бары да 200 гектар бар. Амма «Османюрт» совхозну ашлыкъ оьсдюрювчюлери алдынлы подряд къайданы къоллап, оьсюмлюкге тийишли болагъан къуллугъун етишдирип, планланы даим артыкъ этип толтура. Муна артдагъы уьч йылны ичинде совхозда орта гьисапда гьар гектардан 36 центнер тюшюм алынгъан.

Ашлыкъ оьсдюрювчюлени геттен йылгъы натижалары да тергевню тарта. Гюзлюклени гьар гектарындан Р. Жамхатовну подряд звеносуну членлери план булангъы 32 центнерни ерине 44 центнер тюшюм алма болгъан. Ашлыкъ болдурув 10 минг манат гелим берген. Ишчилеге 150 тонна ашлыкъ сатылгъан.

Бу йыл да совхозну аш…

…ше. Узакъ къалмай олар митил оьсдюрювге гиришежек.

Тергев тарыкъ

Къайсы хозяйствода да, гиччи буса да, гьайванчылыкъ ферма бар. «Османюрт» совхозну да шолай къара туар сакълайгъан фермасы бар. Амма гьалиге ерли тармакъ, хозяйствогъа зарал гелтирмесе тюгюл, пайда бермей. Ону себеплери, озокъда, ахтарылмай тюгюл. Тек, нечик алай да, ишлени барышы осал, натижалар сюювдюрмей.

Оьзюнде 45 гьайван сакъланагъан ферма геттен йыл совхозгъа 5 минг манат зарал гелтирген. Мунда болдурулагъан этни ва сютню оьзюне токътайгъан багьасы пландан эсе хыйлы артыкъ. Мисал учун, бир центнер сют болдурмакъ учун 44 манат гёрсетилген буса, ону болдурув совхозгъа 50 манатгъа ювукъ токътай. Эт булангъы гьал да шолай.

Ишлени анализ этгенде, хозяйствода емлер етишмейгенлик гьис этиле. Ондан къайры да, гиччирек фермадагъы бары да ишлер къол гюч булан кютюле. Шо саялы гьайванчылар кёп алышына. Совхозну ёлбашчыларына тармакъдагъы гьалны тюзлемек учун асувлу чаралар гёрме тюшедир?!

Школа яшаву

Шону маънасы бар

Артдагъы вакътилерде охувчу яшлагъа терен билим беривню масъаласын тюзевлю чечмекни гьакъында кёп айтыла. Шо негьакъ тюгюл. Охувчулагъа терен билим ва гьар-бир якъдан герти тарбия берилмей буса, оланы ата-аналары школагъа йибермекни бир маънасы да ёкъ экени оьзлюгюнден англашыла. Айтагъаным, яшланы охутувну жаваплы ва сыйлы масъаласын чечивде тийишли билими булангъы, касбусуна къарны-гёнгю булан берилген учителлени агьамияты бек уллу. Шону школаны гьар гюнлюк яшавунда ачыкъ гёрюп турабыз. Бизин республикабызда учителлени арасында аттестация оьтгерилмекни бек уллу маънасы бар. Шолай аттестация гьали-гьалилерде Къызылюртдагъы 4 ларда йимик, бизин школада къурумлу кюйде оьтгерилди.

Аттестация оьтгерилеген вакътиде учителлени ишге байлавлу кёп тюрлю якъларындан тергемеге ва оланы чалышывуна тюз къыймат бермеге герегин аттестациягъа байлавлу комиссияны членлери толу кюйде гьис этмеге борчлу. Шолай этилсе, учителлер гележекде дагъыдан-дагъы яхшы ишлемеге муштарлы болажагъы шексиз. Шо ягъындан алгъанда, бизин школада учителлени аттестация этив мекенли кюйде оьтдю деме ярай.

Аттестация юрюлеген гюнлерде учителлени дарсларына барып оланы педагогика пагьмусун тергевге айрокъда кёп агьамият берилди.

Оьзге юртлардагъы школаларда йимик, бизин школада да яшлагъа оьмюрюню авадан янын багъышлап турагъан, гележекде де оьзю танглагъан сыйлы касбугъа дагъыдан-дагъы кёп сююп берилме хыял этеген учителлер аз тюгюл. Олайланы гьакъында сёз чыкъгъанда, Л. Къазбекованы инг башлап гёз алгъа гелтирмей болмайсан. Ол охувчу яшлагъа дарс берегенли 30 йылгъа ювукъ бола. Шо вакътини ичинде Л. Къазбекова учитель коллективини ва охувчуланы сюювюн къазанма бажаргъан. Сынавлу учительница янгыз оьзюню дарсларын къурумлу кюйде оьтгерип къоймай, ишде сынаву аз яш педагоглагъа да кёмек эте. Шо саялы болма ярай, бизин школаны учителлери ону атын уллу гьюрмет булан эсгере.

Аттестацияны вакътисинде музыкадан дарс береген учителибиз З. Атаевни чалышывуна да яхшы къыймат берилди. Ол школада музыканы юрютегени айтардай кёп болмай буса да, охувчу яшланы юреклеринде музыкагъа бакъгъан якъдагъы герти сюювню уятмагъа бажаргъан.

Бирдагъы бир педагогну гьакъында айрыча эсгерме сюемен. Ол кимдир десегиз, школада математикадан дарс береген иш ёлдашыбыз К. Абдуллаев. Ону дарслары гьар къачан да уьлгюлю кюйде оьтгерилегени гьакъда мисаллар гелтирме бажарыла. Ол гьар дарсына яхшы кюйде гьазирленип геле ва охувчулагъа терен билим беривге толу жаваплылыкъ булан янаша.

Аттестацияны вакътисинде Е. Евгеньева, А. Татаева йимик ва олай башгъа педагогланы оьз борчун кютеген кюйюне де яхшы къыймат берилди. Мен ойлашагъан кюйде, учителлени арасында герти кюйде аттестация оьтгермекни уллу маънасы бар. Къызылюртдагъы орта школаны учитель коллективи бугюнлерде охувчулагъа терен билим бермекни ва оланы бугюнню талапларына жавап береген ёрукъда тарбияламакъны гьайында. Олар бизин Ватаныбызны гележеги бугюн биз охутагъан яшланы къолунда экенин ачыкъ кюйде англай ва муратгъа гьакъ юрекден къуллукъ этме чалыша.

И. ГЬАЖИЕВ,
Къызылюртдагъы 4 номерли орта школаны учители.

Орта хас охув ожакъларда

Излевюн узата

Республикабызны кёбюсю орта хас охув ожакъларында гьали охувчуланы патриот ругьда тарбиялавгъа, аталаны макътавлу ёлуна амин болувуна артдагъы вакътилерде айрокъда кёп тергев бакъдырыла. Шо негьакъ тюгюл. Янгыртып къурувну девюрюнде оьсюп гелеген яш наслуну гьар-бир якъдан мекенли ватандаш этип тарбиялавну бек уллу маънасы бар. Яш наслу оьзлени насипли этмек учун нечесе аталар Уллу Ватан давда жанларын къурбан этгенни эсинде сакъламатарыкъ. Шогъар байлавлу болуп Хасавюртдагъы педагогика училищеде хыйлы иш этиле деп айтмагъа боламан.

Педучилищени охувчулары Ватан давну йылларында къоччакълыкъ гёрсетген, тек гьали де оьзлени къысматы нечик болгъанлыгъы уьйренилмеген адамланы излеп табып, оланы гьакъында маълуматланы жыйып, минглер булангъы адамлагъа шо гьакъда аянлыкъ-баянлыкъ бермек йимик бек сыйлы борчну бойнуна алгъанлар.

Гьали-гьалилерде Магьачкъалада ТОКС-ны ортакъчыларыны мердешли жыйыны болду. Шо жыйында оьз крайын уьйренивчюлер актив кюйде ортакъчылыкъ этдилер. Хасавюртдагъы педучилищени охувчулары да оьзлени крайны уьйренивге байлавлу этген иш сынаву булан жыйынны ортакъчыларын таныш этдилер.

Оьз крайын уьйренегенлер республикабызны тахшагьарындагъы 35 номерли орта школаны музейинде болду ва шо музей олагъа узакъгъа эсде къалар йимик таъсир этди. Сонг да олар 37 номерли школагъа да бардылар.

Биз училищебизде охувчулагъа терен билим берив булан янаша оланы патриот ругьда тарбиялавгъа бакъдырагъан тергевюбюзню айдан айгъа, йылдан йылгъа негьакъ артдырмайбыз. Оьз юртун, оьз шагьарын, оьз республикасын сюймейген адам Ватанын да герти кюйде сюймеге болмас. Шо саялы училищени дарс беривчюлери охувчуланы юреклеринде герти патриот гьислени уятмакъны гьайын этелер.

Охувчуланы, къызыл ахтарывчуланы къасты булан гьар тюрлю ерлердеги ТОКС-ны ортакъчыларына кагъызлар языла. Олар Темиркъазыкъ Осетиядагъы Беслан шагьарны охувчулары булангъы байлавлугъуну яхшылыгъындан алда училищеде охугъан, давгъа гетип ана Ватаны учун жанын къурбан этген Х. Гьажиевни къабурун тапгъанлар. Бесланда яшайгъанлар да, Хасавюртда яшайгъанлар да халкъы учун жан берген бу къоччакъны атын уллу гьюрмет булан эсгере.

Училищени охувчуларыны къасты булан Уллу Ватан давда жан берген нечесе адамланы къысматы гьакъда янгы маълуматлар табулуп тура. Олар оьзлени излевюн кёп сюювюп узаталар.

Б. ГЬАЛИМУЛЛАЕВ.

ЮЛДУЗ

Тангала Совет Армияны ва Дав-Денгиз Флотну гюню

Эсден таймай

1943-нчю йылны яйы Уллу Ватан давну тарихине Курск бойда Прохоровканы тюбюндеги ябушув булан гирген.

Сталинградны тюбюнде душманны дагъытгъан сонг, ону гьызарлай туруп, бизин асгерлер Воронежге ва Курскиге етише ва оланы азатлай. Сонг алгъа юрюв токътала.

Яйны башында эки де якъны асгерлери, окоплар да къазып, мекенли давгъа гьазирлеме башладылар. Батальонну командирини заместители гьисапда шо ябушувларда мен де ортакъчылыкъ этдим. Бизин батальонгъа, алдагъы атсыз тёбеге гьужум этип, ону елеген сонг, душманны эс тапма къоймай гьызарлама тапшурулгъан эди.

Фашистлер ерлешген ерни ал янына артиллерия атышыв этген сонг, батальонну солдатлары оьзге асгер бёлюклер булан бирге гьужумгъа гиришди. Душман бизин батальонну сол ягъындагъы агъачлыкъдан атышма башлагъанда, биз 200—300 метр да юрюмеген эдик. Солдатлар ятмагъа борчлу болду. Шо заман душман миномёт булангъы атышывну башлады. Снарядланы яркъычлары ятгъанланы бирерлетип жанларын ала эди. Башыбызны текерангъа гётерсек де, сол якъдан пулемёт очередь башлана эди.

Биз тюшген гьалны англап, дивизияны ва армияны артиллеристлери душман ерлешген ерге багъып гючлю атышыв ачды. Тек о атышывдан айтардай кёмек болмады. Душман ерлешген ерин тез алышдырып, янгыдан миномёт булангъы атышывун башлай эди.

Шо заман армияны командующийи фронтну штабына гьалны англата ва танклар, дав самолётлар бермекни тилей. Бизге, пехотагъа буса, дагъы алгъа юрюмей, окоплар этип, ерибизде токътап турма буйрукъ гелди.

Шо къыйынлы заманда душман бизге къаршы гьужум этме токъташды. Артиллерия булан бирге давгъа гиришген авиация бизин окопланы уьстюнден учуп, аявсуздан ташлайгъан бомбалардан ер къартыллай эди. Шо вакъти агъачлыкъдан чыгъып гелеген душманны танклары да гёрюндю. Бизин артиллерия топларын танклагъа бакъдырды. Биринчи гелеген «Тигр» бизден элли метр арекде яллама башлады. Ону артындан дагъы да бир нече танк дагъытылды. Буса да олар токътамай гьужумну узата туруп, бизин окоплагъа етишгенде оланы ер булан тегишлеме гиришди. Танкланы арты булан гелеген немец автоматчыланы ва бизинкилени арасында башлангъан тутушуп ябушувда душманлар бири къалмай дагъытылды. Бизинкилер де кёп тас этивлеге тарыды. Шо заман кёмекге етишип гелген совет танклар ва авиация давгъа гиришди.

Прохоровканы тюбюнде оьлчевюне гёре Уллу Ватан давну тарихиндеги танклар булангъы давланы лап да уллуларындан бири башланды. Боеприпаслары битген танкланы гьайдавчулары оьзлени машинлерин душманланы танкларына бакъдыра эди. Юзлер булан яллайгъан танклар атылып, къара тютюнден айланада бир зат да гёрюнмей эди. 500-ден де къолай танкны дагъытып, бизин танклар алгъа тебинди. Оланы арты булан бизин пехота да гьужумун узатагъанда, мен къуллукъ этеген батальонну командири авур кюйде яраланып, магъа ону орнунда къалмагъа тюшдю.

Сагьат 12-ге таба биз тёбени еледик. Душманны танклары ва пехотасы шо тёбеге эки керен гьужум этди. Тек эки де гезик тас этивлер булан гери тартылма борчлу болдулар.

Бизин асгерлер буса къачагъан душманны гьызарлай туруп, экинчи гюн Прелестненское деген юртну, бир нече гюнден буса областны центры Белгородну еледи. Душманны «Цитадель» деген планы толу кюйде йырылып, гьужум этивдеги сипте бизин асгерлени къолуна гёчдю.

Шо ябушувдагъы уьстюнлюклери учун бизин соединениеге Оьр Баш командованиени баракалласы билдирилди ва шагьарны азат этивчюлерини гьюрметине залп берилди.

Шо ябушувлардан сонг хыйлы йыллар оьтдю. Тек онда жанын къурбан этген ёлдашларым бир де эсимден таймай.

С. МИНГЬАЖЕВ,
Уллу Ватан давну ветераны.

16-нчы февральда бизин асгерлер Афгъанистандан чыкъгъанлы бир йыл битди. Шо агьвалатгъа байлавлу болуп, Магьачкъалада воинлени-интернационалистлени паркында митинг оьтгерилген.

Суратда: митингни ортакъчылары.
Т. Магьамматов чыгъаргъан сурат.

Къоччакъ десантчы

Къызылюрт шагьарда Афгъанистанда къуллукъ этген яшланы санаву 100-ге ювукъ. Он йылланы узагъында узатылгъан шо давларда аз совет уланлар жанын къурбан этмегенлер. Оьзлени къочкъаклыгъын якъдан гёрсетген уланлар бугюнлерде бизин арабызда яшайлар. Шоланы бирисини гьакъында айтма...

...рына 1979-нчу йылны ноябрь айында чакъырыла. Шо бизин асгерлер Афгъанистангъа гирген биринчи йыл бола. Салим гьава-десант асгер бёлюкде къуллукъ этме башлай.

Эки йылны ичинде ол къуллукъ этеген рота 18 дав операцияда болгъан. Муна шоланы бириси гьакъда магъа Салим айтгъан хабар.

Батальонну разведкасыны маълуматларына гёре тавну башында душманланы штабы ерлешген. Салим къуллукъ этеген ротагъа гьужум этип шо штабны алмакъ тапшурула. Тавну бийиклиги 2 минг 500 метр. Оьрлеме бек онгсуз. Рота тавну башына мингенде тувра алдында беш адамны гёрелер. Оланы дёртеви бурулуп артгъа къачалар, бириси буса совет солдатлагъа... лары булан бир якъны гёрсете туруп, бирден тюбегин гётерип, артгъа багъып атышма башлады. сонг оьзю къачып бир якъгъа яшынды, бизден 300 метр арекде оланы базасы болгъан экен.

Биз тезлик булан яйылып, атышма башладыкъ. Айлана якъ ташлар. Бек исси, тыныш алма къыйын. Душманлар атышагъан ерни гёрме болмайбыз. Биз рациядан таба артиллериягъа душманны координатларын бердик. Артиллеристлер де тюз атышып, душмангъа ала-пелекет салды. Шо заман бизге алгъа юрюме де енгил болду. Сонг гьавадан бизин вертолётлар да бомбалар ташлап, душманланы мекенли кюйде адатды. Штабгъа чалтлыкъ булан гьужум этип, ...

...къыйынлы операцияда дав ёлдашыбыз Игорь Миляев оьлдю. Ону уьюне къайтма эки айы къалгъан эди. Дагъы да алты ёлдашыбыз авур яраланды. Душманлардан оьлгенлени санаву 16 адам болду ва бири пленге тюшдю. Шо бир есирни де Салим оьзю янгыз къолгъа алгъан. О да нечик болгъан десегиз, гьужум битген заманда душманланы бириси оьлген болуп ятып тура болгъан. Ону гьиллясын оьзгелерден алдын Салим англай.

С. Бамматов Афгъанистанда гёрсетген къоччакълыгъы саялы Афгъан пачалыкъны гьукуматыны медалы ва «СССР-ни савутлу гючлерини 70 йыллыгъына» деген ме...

Асгерден кагъызлар

ГЬАЛАЛ КЪУЛЛУКЪ ЭТЕ

Къызылюрт шагьарда яшайгъан Гьайбулла ва Зоя Шемеевлеге уланы Абакар къуллукъ этеген асгер бёлюкден баракалла кагъыз гелген. Онда булай язылгъан: «Гьюрметли Абакарны ата-анасы! Бизин асгер бёлюкде къуллукъ этме башлагъан гюнден берли уланыгъыз ишге намуслу, таза къылыкълы янашыву булан солдат борчун кютювде башгъалагъа уьлгю гёрсете. Гьар гюнлюк четим асгер къуллукъ ону чынықъдыра. Асгер бёлюкде Абакарны уллу абуру бар. Ёлдашлары да огъар кёп гьюрмет эте, ол оьзю де башгъалагъа шолай гьюрметли адам. Герти солдатны ва патриотну тарбиялагъаныгъыз саялы Сизге баракалла билдиребиз».

Шемеев Абакар шагьардагъы 1 номерли орта школаны 8 классын битдирип, Магьачкъаладагъы юрт хозяйство техникумгъа тюшюп, Совет Армияны сыдраларына гетгинче ону битдирген.

Уланы Абакар къуллукъ этеген асгер бёлюкден гелген кагъыздан ата-анасы бек сююне.

Гь. ИБАДУЛЛАЕВ.

ОЬКТЕМ БОЛМА ЯРАЙ

Гьали-гьалилерде Эрпели юртда яшайгъан Агьматовланы агьлюсюне уланы Камалутдин къуллукъ этеген Дав-Денгиз Флотну бёлюгюню командиринден баракалла кагъыз гелди. Шо кагъызда булай айтыла: «Гьюрметли Абдулвагьап Абдуллаевич ва Салигьат Изамутдиновна! Сизин уланыгъыз Камалутдинге совет адамланы парахат яшавун сакъламакъ учун асгерде къуллукъ этмеге ихтияр берилгенлиги уллу инамлыкъ. Асгер (денгиз) бёлюкню командованиеси Сизин уланыгъыз шо гьюрметли борчну герти намусу булан, усталыкъ гёрсетип кютегенге разилик билдиребиз».

Камалутдин Агьматов эки йыл алда Эрпели орта школаны битдирген. Ол уьлгюлю охувчу, жамият ишлени актив ортакъчысы эди.

Яшны атасы Абдулвагьап «Эрпели» совхозда туварчы, анасы Салигьат буса савунчу болуп ишлейлер. Олар оьзлени авлети булан оьктем болалар.

В. ВАЛИЕВ.

ФУТБОЛ ВА ИТЛЕР

Бир заманлардан берли ФРГ-ни стадионларында футболгъа къарама гелгенлени башы къызып гетегенлеринден сакъламакъ учун уьйренген итлени пайдаландырма башлагъан. Тек бу ерде де четимликге ёлукъгъан. Итлер футбол ойнайгъан командаланы бирисине ян тартма башлай. Нечик алай да дёрт аякълы къаравчуланы кепи ушатгъан команда, арт-артындан оьзге команданы къапусуна топлар гийирип йиберсе, итлер не этип де оьзлени разилигин билдире. Бириси команда гьужум этме башлагъанда буса, олар шынжырларындан сыпгъырылып, «ят» футболистлеге къаныгъывлу кюйде гьаплама башлай.

ГЕЧЕЛЕР АГЪАГЪАН ОЬЗЕН

Чилиде янгыз гечелер агъагъан Арика деген оьзен бар. Шо гиччи оьзен Анды тавлардан баш ала. Сав гюнню узагъында тавланы башындагъы къар ирип тура. Къар сувлар оьзенге къарангы болгъан сонг тюгюл етишмей. Гечелер тав бетлерден агъылагъан сувлар янгыдан бузлай ва бары да зат такрарлана...

НАПГЪА ЭСДЕЛИК

Бирлешген Арап Эмиратлар табиат гёрюнюшю булан макътанмагъа болмай. Неге десе, шо уьлкени кёп янын дангылыкълар елеген. Бираз алда Абу-Дабн шагьардан 60 чакъырым арекдеги гёрюнюш тамаша къурулуш булан алышдырылгъан. Шо 150 метр бийиклиги булангъы пирамида. Ону нап тёгеген 400 минг метал бочке булан къургъан. Пирамида бизин асруну гележек учунгъу нап белгиси деп айтма ярай.

ИНГ УЛЛУ КЪАБАКЪ

Японияллы фермер Шоджи Ширап 214,5 килограмм гелеген къабакъ оьсдюрме бажаргъан. Шо янгыз Японияда тюгюл, бютюн дюньяда оьсдюрюлген къабакъланы да инг уллусу.

СЕЙФДЕГИ БАЙЛЫКЪ

Белградны бир банкында табулгъан багьалы тагъымчакълар Россия пачасыны болгъан деп токъташдырыла. Шо гьакъда «Политика» деген газ...

Къызылюрт шагьарда Афгъанистанда къуллукъ этген яшланы санаву 100-ге ювукъ. Он йылланы узагъында узатылгъан шо давларда аз совет уланлар жанын къурбан этмегенлер. Оьзлени къоччакълыкъ якъдан гёрсетген уланлар бугюнлерде бизин арабызда яшайлар. Шоланы бирисини гьакъында айтма сюемен.

Салим Бамматов СКМУ-да монтажник болуп ишлей. Къумукъ улан, эки яшны атасы. Ол Совет Армияны сыдраларындагъы бизин асгерлер Афгъанистангъа гирген биринчи йыл бола. Салим гьава-десант асгер бёлюкде къуллукъ этме башлай.

Эки йылны ичинде ол къуллукъ этеген рота 18 дав операцияда болгъан. Муна шоланы бириси гьакъда магъа Салим айтгъан хабар.

Батальонну разведкасыны маълуматларына гёре тавну башында душманланы штабы ерлешген. Салим къуллукъ этеген ротагъа гьужум этип шо штабны алмакъ тапшурула. Тавну бийиклиги 2 минг 500 метр. Оьрленме бек онгсуз. Рота тавну башына минггенде тувра алдында беш адамны гёрелер. Оланы дёртеві бурулуп артгъа къачалар, бириси буса совет солдатлагъа бир затлар къычыра туруп, тувра алдына геле.

— Биз бир башлап о не сюегенни англамадыкъ, — дей С. Бамматов, — Ол къолларын гётерип, артгъа багъып атышма башлады. Сонг оьзю къачып бир якъгъа яшынды, бизден 300 метр арекде оланы базасы болгъан экен.

Биз тезлик булан яйылып, атышма башладыкъ. Айлана якъ ташлар. Бек исси, тыныш алма къыйын. Душманлар атышагъан ерни гёрме болмайбыз. Биз рациядан таба артиллериягъа душманны координатларын бердик. Артиллеристлер де тюз атышып, душмангъа ала-пелекет салды. Шо заман бизге алгъа юрюме де енгил болду. Сонг гьавадан бизин вертолётлар да бомбалар ташлап, душманланы мекенли кюйде адатды. Штабгъа чалтлыкъ булан гьужум этип, ону ичиндеги тогъуз адамны аралап токътадыкъ. Олар къачма сюйдюлер, тек бажарылмады. Савлайын къолгъа гелме сюймейгенге олар бары да оьлтюрюлдюлер. Шо оьлдю. Ону уьюне къайтма эки айы къалгъан эди. Дагъы да алты ёлдашыбыз авур яраланды. Душманлардан оьлгенлени санаву 16 адам болду ва бири пленге тюшдю. Шо бир есирни де Салим оьзю янгыз къолгъа алгъан. О да нечик болгъан десегиз, гьужум битген заманда душманланы бириси оьлген болуп ятып тура болгъан. Ону гьиласын оьзгелерден алдын Салим англай.

С. Бамматов Афгъанистанда гёрсетген къоччакълыгъы саялы Афгъан пачалыкъны гьукуматыны медалы ва «СССР-ни савутлу гючлерини 70 йыллыгъына» деген медаль булан савгъатлангъан. Огъар СССР-ни Оьр Советини Президиумуну Гьюрметлев грамотасы да берилген.

И. ГЬАЖИЕВ.

да булай язылгъан: «Гьюрметли Абакарны ата-анасы! Бизин асгер бёлюкде къуллукъ этме башлагъан гюнден берли уланыгъыз ишге намуслу, таза къылыкълы яныны уллу абуру бар. Ёлдашлары да огъар кёп гьюрмет эте, ол оьзю де башгъалагъа шолай гьюрметли адам. Герти солдатны ва патриотну таргиче ону битдирген.

Уланы Абакар къуллукъ этеген асгер бёлюкден гелген кагъыздан ата-анасы бек сюйюне.

Гь. ИБАДУЛЛАЕВ.

ОЬКТЕМ БОЛМА ЯРАЙ

Гьали-гьалилерде Эрпели юртда яшайгъан Агьматовланы агьлюсюне уланы Камалутдин къуллукъ этеген Дав-Денгиз Флотну бёлюгюню командиринден баракалла кагъыз гелди. Шо кагъызда булай айтыла: «Гьюрметли Абдулвагьап Абдуллаевич ва Салигьат Изамутдиновна! Сизин уланыгъыз Камалутдинге совет адамланы парахат яшавун сакъламакъ учун асгерде къуллукъ этмеге ихтияр берилгенлиги уллу инамлыкъ. Асгер (денгиз) бёлюкню командованиеси Сизин уланыгъыз шо гьюрметли борчну герти намусу булан, усталыкъ гёрсетип кютегенге разилик билдиребиз».

Камалутдин Агьматов эки йыл алда Эрпели орта школаны битдирген. Ол уьлгюлю охувчу, жамият ишлени актив ортакъчысы эди.

Яшны атасы Абдулвагьап «Эрпели» совхозда туварчы, анасы Салигьат буса савунчу болуп ишлейлер. Олар оьзлени авлети булан оьктем болалар.

В. ВАЛИЕВ.

КОМАНДИРЛЕНИ БАРАКАЛЛАСЫ

Хасавюрт районну Хамавюртундан асгер къуллукъгъа хыйлы уланлар чакъырылгъан. Олар ата-анасыны, досъкъардашыны, бары да юртлуларыны бетин къара этмес учун, Ватанны алдындагъы жаваплы борчларын намуслу кюйде кюте. Шону олар къуллукъ этеген асгер бёлюклени командирлеринден гелеген разилик кагъызлар да исбатлай. Гьали-гьалилерде бизин юртлу, 10 классны битдирген сонг асгер къуллукъгъа чакъырылгъан Гьасан Дадаев къуллукъ этеген асгер бёлюкден ону ата-анасына да шолай кагъыз гелди. Ата-ана булан бирге шо кагъыз досъкъардашланы, авул-хоншуланы гьакъ юрекден къуванדырды.

Асгер бёлюкню командири подполковник Е. Виюк, зам-полити подполковник Ю. Воробьёв булай язалар: «Гьюрметли Зубайдат ва Магьаммат! Сизин уланыгъыз Гьасан бизин асгер бёлюкде намуслу кюйде къуллукъ эте. Ол командирлени буйрукъларын оьз заманында кюте. Асгер илмуну уьйренивде оьзгелеге уьлгю гёрсете. Гьасан асгер бёлюкню тарихин кёп сююп ахтара. Ватан учун къан тёкген, жанларын къурбан этген къагьруманланы къоччакъ мердешлерине амин бола. Асгер бёлюкде оьзю къуллукъ этеген вакътини ичинде ол яхшы натижалагъа етишген. Гьасан касбусун кёп сюеген, техниканы яхшы билеген уьлгюлю воин. Ол асгер ва политика гьазирликни отличниги. Командирлени янындан кёп баракалла алгъан. Шо саялы бизин асгер бёлюкде ону аты абур-сый булан эсгериле. Сизин уланыгъыз Гьасан булан оьктем болмагъа толу ихтиярыгъыз бар. Шолай уланны оьсдюргенигиз учун сизге уллу баракалла! Сизге гьакъ юрекден савлукъ, бары да ишлеригизде уллу уьстюнлюк ёрайбыз!».

Гьасанны командирлеринден гелген шо баракалла кагъызны юртлу яшоьрюмлер де охуду. Гележекде асгерге чакъырылажакъ уланлагъа Гьасан къуллукъ этеген кюй уьлгю болажакъ. Гьасанны атасы Магьаммат Хамавюртдагъы «Ватан» деген совхозну трактор паркында къаравулчу, анасы Зубайдат буса, пенсияда болса да, овощчулукъ бригадада ишлей.

А. АДИЛХАНОВ.

Къыркъ алты йылдан сонг

Усман Мизеферович Азадов Нальчикни, Новороссийскини, Къырымны азатлыгъы учунгъу давларда уьч керен яралангъан. Госпиталларда ятып яралары къолай болгъан сонг, ол дагъы да къайтып ябушувлагъа гиришген.

Артдагъы гезик санитарлар гьазирлейген къысгъа болжаллы курсланы битдирип, младший сержант У. Азадов оьзюню алдагъы асгер бёлюгюнде санитар-инструктор болуп къуллукъ эте. Тек дав яралары огъар шо енгил къуллукъда да узакъ турма имканлыкъ бермей ва 1944-нчю йыл ол асгер къуллукъдан эркин этиле.

Уьюне къайтгъанда У. Азадов К. Марксны атындагъы колхозда, сонг «Къурушсовхозда учётчик болуп ишлей.

Давну ва загьматны ветераны У. Азадов бугюн де бош турмай: Къурушдагъы хали согъагъан фабрикде ишлей. Ону яхшылыгъындан фабрикни абзары ва айлана ягъы яшыллыкъдан толгъан.

Ол юртну жамият яшавундан да ягъада турмай. Яшоьрюмлер булан кёп ёлугъа, олагъа оьзюню дав ва загьмат сынаву гьакъда хабарлай.

Бир гезик шолай ёлугъувларда У. Азадов давну йылларында «Дав уьстюнлюклери учун» деген медаль булан савгъатлангъаны ва савлугъуна гёре шо савгъат гелгинче уьюне йиберилип къалгъаны гьакъда айтгъан эди. Хасавюртдагъы педучилищени ва Къурушдагъы 1 номерли орта школаны охувчулары, тийишли ерлеге кагъызлар язып, шо сёзлени гертилигин токъташдыргъан. СССР-ни Оьр Советини Президиумуну 1943-нчю йылны 28-нчи сентябрдеги Указына гёре У. М. Азадов «Дав уьстюнлюклери учун» деген медаль булан савгъатлангъан. Шо савгъат есине арадан 46 йыл гетип тапшурулду.

Гьали ону тёшюнде Уллу Ватан давну II даражалы ордени, «Къайратлы загьматы учун» деген ва оьзге медаллар булан янаша «Дав уьстюнлюклери учун» деген медаль да бар.

И. МУРАТОВ.

[illegible] Шо 150 метр бийикликдеги булангъы пирамида. Ону иш тёгеген 400 минг металл бочке булан къургъан. Пирамида бизин ворну гележек учунгъу ниш белгиси деп айтма ярай.

ИНГ УЛЛУ КЪАБАКЪ

Япониялы фермер Шоджи Ширэ 214,5 килограмм гелеген къабакъ оьсдюрюп бажаргъан. Шо янгыз Японияда тюгюл, бютюн дюньяда оьсдюрюлген къабакъланы да инг уллусу.

СЕЙФДЕГИ БАЙЛЫКЪ

Белградны бир банкында табулгъан багьалы тагъымчакълар Россия пачаныки болгъан деп токъташдырыла. Шо гьакъда «Политика» деген газетде билдирген. Оьзлени санаву язылгъанда, сегиз кагъыз толгъан шо тагъымчакъланы арасында билезиклер, сыргъалар, юзюклер ва оьзлени тенги ёкъ кюйде арив этилген оьзге алтын тагъымчакълар бар. Оланы ичинде он беш сантиметр гелеген, алтындан къуюлуп этилген, ажайып гёзел 19 брильянт торлангъан хач ёрыча тергевню тарта. Олар Петр Великийни болгъан деп айтыла. Хыйлы йылланы боюнда шо сейфге гьали дюньядан гетген Вера Пергамен-Михайлович еслик этген. Ону уьягълюсю Россиядан революциядан сонг гетген болгъан. Югославияны законларына гёре багьалы тагъымчакълар варислери къалмагъаны саялы, артдагъы вакътилерде оланы еси яшагъан шагьарны жамиятыны ихтиярына бериле.

Редактор
С. Н. ВАЛИЮЛЛАЕВ.

ТВ

ХАМИСГЮН, 22 ФЕВРАЛЬ

I ПРОГРАММА

6.30 120 минут. 8.35 Чуваш АССР-ни йырлар ва бийивлер пачалыкъ ансамблини концерти. 9.20 «Гюнешли ел». Алты сериялы телевизионный чебер фильм. 10.25 Йылны вакътилери. Февраль ай. 11.25 Яшлар учун (ингилис тилдеги дарс булан бирге). 12.25 Коллаж. 12.30 Заман. Янгылыкъланы телевизионный къуллугъу. 16.00 Яшлар учун. «Багира, сен къайдасан?» 17.15 Билдирив лер. 17.20 Тавланы йырлары ва макъамлары. Эрпели юрт ну ветеранларыны хору. 17.55 «Дагъыстан» деген информация-публицистика программа. 18.30 Заман. Янгылыкъланы телевизионный къуллугъу. 19.30 «Сирена». 19.45 Адам ва закон. 21.00 Заман. Янгылыкъланы телевизионный къуллугъу. 21.30 Агьамиятлы баянлыкъ. 22.00 «Гюнешли ел». Алты сериялы телевизионный чебер фильм. 22.50 «Автограф». Лоредана Берте йырлай (Италия). 23.55 Янгылыкъланы телевизионный къуллугъу.

II ПРОГРАММА

8.00 Эртенги гимнастика. 8.15 Илму-англатыв фильм. «Бир балчыкъ гьарп булан» 8.35, 9.35 Адабият. 8-нчи класс. М. Горький — «Къарчыгъаны гьакъындагъы йыр», «Боранкъушну гьакъындагъы йыр». 9.05 Испан тил. Охутувну биринчи йылы. 10.05 Испан тил. Охутувну экинчи йылы. 10.25, 11.35 Биология. 8-нчи класс. 11.05 Бизин бав. 12.05 Ритмикалы гимнастика. 12.35 Документли фильм «Топуракъ къайтарышын этер...» 13.00 Биатлон. Дюньяны чемпионаты. 10 километрлик мезгил. Эргишилер. Раубичиден берилиш. 18.20 Заман. 18.30 Заман. Янгылыкъланы телевизионный къуллугъу. 19.00 СССР-ни Оьр Советини сессиясында. Перерывинде (20.00) — «Гечегиз яхшы болсун, гиччипавлар!» «Леопольд мишикни телевизору». Мультфильм. 21.15 «Пачалыкъ якълай». Ленинградда бырынгъы памятниклени якълавну гьакъында телевизионный документли фильм. 21.45 Глазунов — «Раймонда» деген балетге сюита. 22.00 Уьлкени театрлары гёрсете. Яш къаравчуну Рязань шагьардагъы театрыны фильм-спектакли.

ЖУМАГЮН, 23 ФЕВРАЛЬ

I ПРОГРАММА

6.30 120 минут. 8.30 Къызыл байракълы Туркистан военный округуну йырлар ва бийивлер ансамблини концерти. 8.50 «...Он алты йыл болгъунча ва оьрде». 9.35 «Гюнешли ел». Алты сериялы телевизионный чебер фильм. 10.45 «Эсделик рагьатлыкъ бермей». СССР-ни Савутлу Гючлерини Центральный музейинден репортаж. 11.00 «Мени дав ёлдашларым». Киноконцерт. 12.00 Уьстюнлюкню 45 йыллыгъына. «Политрук Василий Клочков». Документли фильм. 12.30 Заман. Янгылыкъланы телевизионный къуллугъу. 13.00 Сизин тилевлеригизге гёре такрарлав. СССР-ни халкъ артисти композитор Р. Паулсни концерти. 14.55 «Уьстюн гелгенлер». 15.55 Мультфильмлер. 16.15 Шат стартлар. 17.00 Бугюн — Совет Армияны ва Дав-Денгиз Флотуну гюню. 17.15 «Совет Армия». Концерт - берилиш. 18.30 Заман. Янгылыкъланы телевизионный къуллугъу. 19.00 Солдат йырланы фестивалы. 21.00 Заман. Янгылыкъланы телевизионный къуллугъу. 21.45 «Шулай болгъан... болгъан...» 22.05 «Къарав». 23.50 Гюнню сеси.

ГЕЧЕГИ ТЕЛЕВИДЕНИЕ

00.05 Телевизионный чебер фильм. «Къыркъагъан ёлдагъы дав». 1-нчи сериясы. Одессаны киностудиясы. 01.10 Клавдия Шульженко йырлай. 02.15 «Цирк деген не затдыр». Фильм-концерт.

II ПРОГРАММА

8.00 Эртенги гимнсатика. 8.15 Илму-ахтарыв фильм. 8.35, 9.35 Адабият. 5-нчи класс. К. Г. Паустовский. 9.05 Ингилис тил. Охутувну биринчи йылы. 10.15 Ингилис тил. Охутувну экинчи йылы. 10.35, 11.40 Бизин айлана дюнья. 1-нчи класс. Экмек — бары да затны башы». 10.55 «Мишель Габриэль хабарлай...» Ингилис тилде юрюле. 12.00 Такрарлав телефильм. «Мени орамым». «Мосфильм». 13.10 Л. Зорин — «Цитата». Моссоветни атындагъы Пачалыкъ академия театрны фильм-спектакли. 15.10 «Алтын тюк». Мультфильм. 15.25 Документли фильмни премьерасы. 15.45 «Революциягъа берилгенлер». Чебер фильм. Свердловск киностудиясы. (Биринчилей гёрсетиле). 17.10 Коллаж. 17.15 Чебер фильм. «Беларусьфильм». 18.10 Телевизионный документли фильм. «Тамаша ёлавчу». 5-нчи фильм. 18.30 Заман. Янгылыкъланы телевизионный къуллугъу. 19.00 СССР-ни Оьр Советини сессиясында. Перерывинде (20.00) — «Гечегиз яхшы болсун, гиччипавлар!» «Сигь ручу шув-шув». 21.15 Бары да халкъ учунгъу спорт. 21.30 «Дюнья — бизин ортакъ уьюбюз» деген сурат конкурсну ачылыву. 22.00 Союз республикаланы студияларыны фильмлери. «Оьтген заман даим бизин булан». «Грузия-фильм». (Биринчилей гёрсетиле).

РАДИО

ХАМИСГЮН, 22 ФЕВРАЛЬ

7.15 «Тангчолпан». 17.00 Янгы хаарлар. 17.20—18.00 «А. Алисолтанов — оьзбашына чалышагъан композитор». Концерт-берилиш.

ЖУМАГЮН, 23 ФЕВРАЛЬ

7.15 «Тангчолпан». 17.00 Янгы хабарлар. 17.20 Буйнакск районну «Шура» ва «Халимбекаул» совхозларындан берилиш. 17.35—18.00 Совет Армияны ва Дав-Денгиз Флотну гюнюне багъышлангъан концерт-берилиш.

РЕДАКЦИЯНЫ АДРЕСИ:
367007, Магьачкъала, Комсомол проспекти, 61.

ТЕЛЕФОН НОМЕРЛЕРИ: редакторну заместителини — 7-24-96, жаваплы секретаргъа ва партия бёлюгюне — 7-28-76, юрт хозяйство бёлюгюне — 7-23-72, кагъызлар ва информация бёлюгюне — 7-28-85, культура ва промышленность бёлюклерине — 7-22-01, издательствогъа — 7-51-92, бухгалтериягъа — 7-30-94.

Газета отпечатана офсетным способом в типографии издательства Дагестанского обкома КПСС. (К. Комсомольский проспект, 61).